Historische Kring
NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

By Clockgeluy 2021-2

Thema
De Vezelpers

By Clockgeluy

is een uitgave van de *Historische Kring Nieuwpoort* en verschijnt twee keer per jaar.

Bestuur van de *Historische Kring Nieuwpoort*:

Voorzitter	Adrie den Hartog	Binnenhaven 27, 2965 AB Nieuwpoort tel. 0184 – 602229, mail: adriedenhartog56@gmail.com
Secretaris	Carin den Toom	Hoogstraat 24, 2965 AL Nieuwpoort tel. 0184 – 633188, mail: carinnetje@live.nl
Penningm.	Adrie den Hartog	Binnenhaven 27, 2965 AB Nieuwpoort tel. 0184 – 602229, mail: adriedenhartog56@gmail.com
Lid	Marianne van Drenth	Hoogstraat 10, 2965 AL Nieuwpoort tel. 06 - 12051036, mail: ma-v@live.nl
Te benoemen lid	Annie Slob	Vuurkruidstraat 14, 2965 BG Nieuwpoort mail: slobannie@gmail.com
Te benoemen lid	Matzy van Harten	Hoogstraat 40, 2965 AL Nieuwpoort mail: matzy.vanharten@kpnmail.nl

Erevoorzitter: H. P. J. Keukelaar
Ereleden: T. Korporaal en E.A.N. Kon

Adres: Hoogstraat 53, 2965 AK Nieuwpoort
Corr. adres: Binnenhaven 27, 2965 AB Nieuwpoort
E-mail: **Algemeen:** info@historischekringnieuwpoort.nl
Ledenadministratie: administratie@historischekringnieuwpoort.nl
Rondleidingen: rondleidingen@historischekringnieuwpoort.nl

Website: www.historischekringnieuwpoort.nl
Rek.nr: NL42RABO032 35 11 953 (Rabobank)

Kopij voor ***By Clockgeluy*** liefst per mail naar: ByClockgeluy@historischekringnieuwpoort.nl

Contributie wordt per kalenderjaar berekend. Bij keuze voor automatische incasso, is de afschrijving rond 1 april. Als u zelf uw overmaking regelt, vragen wij u dit voor april te doen naar het genoemde rekeningnummer. De contributie bedraagt € 15,00 voor leden in ons werkgebied (Waal, Langerak, Nieuwpoort, Groot-Ammers en Streefkerk) en € 22,50 (i.v.m. verhoging portokosten) voor leden die daar buiten wonen.
Wilt u een machtiging afgeven? U kunt het machtigingsformulier opvragen via een mail aan: administratie@historischekringnieuwpoort.nl of telefonisch bij één van de bestuursleden. U kunt het machtigings-formulier ingevuld en ondertekend aan ons terugsturen of afgeven.

Algemeen Nut Beogende Instelling
ANBI

Historische Kring NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Van de redactie

Beste lezer,

Voor u ligt By Clockgeluy nummer 2 van 2021. De rode draad in dit nummer is de geschiedenis van de Vezelpers. De Vezelpers is een bedrijf met een rijke en vaak innovatieve historie, wat voor de vestiging in Langerak en alle betrokkenen en omwonenden helaas heel verdrietig afliep. Arjen Labee heeft de historie van het bedrijf beschreven en er zijn veel (oud) medewerkers geïnterviewd met hun persoonlijke verhalen. Ed van Tuijl heeft de meeste interviews voor zijn rekening genomen en hij heeft hierbij ook uit zijn werk als verslaggever bij Het Kontakt kunnen putten, om een duidelijk beeld te schetsen van de historie en gebeurtenissen. Als u na het lezen van deze BC nog meer wilt weten, dan kunt u op de website Vezelpershistorie.nl kijken.

Bij het verhaal over de aardappelstomerij van Brokking staan fantastische oude foto's geplaatst. Het verhaal geeft een mooie schets van een tijdsbeeld.

Verder gebeurd er op dit moment heel veel binnen de HKN, zoals Stadsboerderij Vredebest leegruimen en voorbereiden op wat komen gaat. Er zijn plannen genoeg, maar eerst moet het bestuur nog aangesteld worden tijdens de Algemene Ledenvergadering, begin september. Een grote groep vrijwilligers zet zich op dit moment wekelijks in bij alle benodigde werkzaamheden. Hiervan doet Annie Slob verslag.

Betreffende de verbouwing van het stadhuis kan er bijna niet gewacht worden totdat het museum eindelijk (her)ingericht wordt. Lyanne de Laat vertelt ons de laatste ontwikkelingen en Milou van den Dool zorgt ervoor dat verschillende betrokkenen aan het woord komen. De verhalen van Milou worden op Facebook en op de website van de HKN met u gedeeld, onder het kopje "Museumnieuws".

Ook qua activiteiten, kunnen we langzaamaan weer eens wat organiseren. Liefst op dit moment nog buiten en dit komt toevallig goed uit vanwege het gesloten stadhuis. De nieuwe deelnemers aan het gidsengilde zijn inmiddels inzetbaar voor de stadswandelingen. Van zijn eerste ervaringen doet Henny Ros verslag. Ook de kinderen komen volop aan bod met de Kinderrondwandelingen op de woensdagmiddagen in de zomervakantie, waarvan een verslag van Anja Vel Tromp.

Dus veel over de Vezelpers in dit nummer, maar de rest van ons werkgebied verliezen we ook zeker niet uit het oog! Als u vanuit Waal, Streefkerk of Groot-Ammers ook nog een verhaal opgetekend wil zien. Of als u iemand kent die nog veel kennis heeft over een belangrijk onderdeel of een gebeurtenis uit het verleden; laat het ons weten. We nemen graag een interview af om de historie vast te leggen!

Veel leesplezier!
Carin den Toom

Inhoudsopgave

• Van de redactie	Carin den Toom	1
• Van het bestuur	Adrie den Hartog	3
Titel	**Auteur**	**Pagina**
• De Vezelpers en Nieuwpoort	Arjen Labee	4
• Een baan voor het leven bij de Vezelpers	Annie Slob	10
• Oude Hollandse Waterlinie; Nieuwpoort	Petra Deelen	13
• Het wagenpark moest altijd inzetbaar zijn	Ed van Tuijl	15
• Koelkast glas	Dirk van Krieken	17
• Groeten uit Historisch Holland; Tentoonstelling Besmet!	Carin den Toom	19
• Ik kijk terug op een prachtige tijd in Willebroek	Ed van Tuijl	20
• Vragen aan een vrijwilliger; Matzy van Harten	Carin den Toom	23
• Vanaf mijn zevende jaar liep ik al rond te sporten bij de Vezelpers	Ed van Tuijl	25
• De aardappelstomerij van Arie Brokking	Ed van Tuijl	27
• Buitenexpositie Linie van Boven		30
• Gidsen debuut	Henny Ros	30
• Kinderrondleidingen	Anja Vel Tromp	32
• Ik heb er altijd een heerlijk vrij leven gehad	Ed van Tuijl	32
• Stadsboerderij Vredebest	Annie Slob	34
• Verbouwing Stadhuis	Lyanne de Laat	36
• Brand Vezelpers een helse vuurzee	Ed van Tuijl	37
• Stofexplosie	Van de redactie	39
• Activiteiten komende periode	Van de redactie	39
• Boekbesprekingen	Lyanne de Laat/ Hans Keukelaar	41
• Ik heb in al die jaren vooral op België gereden	Ed van Tuijl	43
• Aanwinst(en)		44

Historische Kring NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Van het bestuur

Beste mensen,

De tweede By Clockgeluy van dit jaar heeft als hoofdthema "De Vezelpers". Zelf denk ik aan de gele auto's van "De Vezelpers" die je overal in het land tegenkwam. Veel mensen uit de streek vonden er hun werk en bleven het bedrijf jarenlang trouw. Het is helaas ook een herinnering aan de verschrikkelijke brand op 18 september 1993. Voor veel mensen werd het een markering in de tijd van voor en na de brand.

In juni hebben we een geheel vernieuwde nieuwsbrief uitgegeven. Zoals in de laatstgehouden ledenvergadering (2019) is besloten, wordt deze nieuwsbrief uitsluitend per mail verzonden. Als u deze nieuwsbrief niet heeft gehad, mailt u ons dan uw mailadres naar: info@historischekringnieuwpoort.nl. U hoeft dan geen nieuwsbrief meer te missen!

Zoals eerder vermeld in de nieuwsbrief, heeft de HKN een prachtig cadeau gekregen van de heer Erik Kon, in de vorm van het achtste deel van de Stede Nieupoort. U kunt dit boek bestellen door overmaking van de kosten op: NL42 RABO 0323 5119 53 t.n.v. Historische Kring Nieuwpoort. Vergeet niet uw adres te vermelden of kondig uw bestelling aan via: info@historischekringnieuwpoort.nl. Het boek kost € 15,-- voor leden en € 17,95 voor niet leden. Eventuele verzendkosten bedragen € 4,60.

Ook van de Rabobank kregen we een mooi cadeau. De HKN krijgt verenigingsondersteuning. Dit houdt in dat de vereniging coaching krijgt van een expert en dit is bedoeld ter versterking van de toekomstbestendigheid en zelfredzaamheid. Thema's die daarbij een rol spelen zijn: marketing & PR teneinde de bruisende vereniging (en het museum) beter naar buiten te profileren en daarmee een breder publiek aan te spreken; groei van het aantal leden; versterken van vrijwillige inzet via het activeren van meer leden; versterken van een duurzaam financieel fundament.

Op 6 september a.s. is er een ledenvergadering gepland in Het Arsenaal. Het is een belangrijke vergadering, waarbij er nieuwe statuten moeten worden vastgesteld. De nieuwe statuten zijn nodig in verband met invoering van de WBTR (Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen) per 1 juli 2021.
Verder moet er een besluit worden genomen tot overdracht van "Vredebest" naar Stichting Stadsboerderij Vredebest. U kunt op deze avond kennis maken met de bestuurders van de stichting. Hoe de Coronaregels er op 6 september uitzien weten we niet. Maar om daarop in te kunnen spelen, vragen wij u in elk geval vooraf te melden dat u aanwezig wil zijn op de vergadering. Het liefst per mail: administratie@historischekringnieuwpoort.nl. Na zo'n lange tijd zien wij er naar uit om u te ontmoeten.

Namens het bestuur veel leesplezier gewenst,

Adrie den Hartog

De Vezelpers en Nieuwpoort

Jarenlang was in de uiterwaarden van Nieuwpoort ten oosten van de stad een houtvezelbedrijf actief wat officieel in de gemeente Langerak lag; De Vezelpers BV. De roodgele vrachtwagens met de opvallende dekzeilen zijn sindsdien uit het straatbeeld verdwenen.

Waar kwam dit bedrijf vandaan, wat is het verhaal achter de houtkrullen, de grote cyclonen en de branden die er plaats vonden? En hoe is de Vezelpers BV gelinkt aan ons mooie stadje?

De vestiging van de Vezelpers ten oosten van Nieuwpoort

Eigenlijk is het verhaal van de Vezelpers ook het verhaal van twee blonde jongetjes, die elkaar in de jaren zeventig van de vorige eeuw tegenkwamen op het drukke terrein van de Vezelpers. De een, Arie Pieter Brokking, een geboren en getogen Nieuwpoorter, was de zoon van de directeur van de Vezelpersvestiging en de kleinzoon van de oprichter.

De ander, Arjen Labee, wiens ouders en familie altijd in de regio hebben gewoond en wiens vader Aart Labee bedrijfsleider bij de Vezelpers in Amsterdam was, werkte in zijn schoolvakanties jarenlang op het terrein, om zuurverdiende guldens toe te voegen aan een karig zakgeld.

Arie Pieter Brokking

Arjen Labee

Deze twee knapen ontmoetten elkaar bij de Vezelpers en zijn de afgelopen 45 jaar de beste vrienden gebleven. Ze maakten de opkomst en ondergang van de Vezelpers mee en onderhouden de afgelopen jaren een website over het bedrijf en haar personeel, auto's en Vezelpersvestigingen door heel Europa. Regelmatig melden zich oud chauffeurs en werknemers per mail met foto's en anekdotes (www.vezelpershistorie.nl).

De eerste jaren

Wat en wie is de Vezelpers? De eerste vergunningaanvragen gaan terug naar 1954 onder de naam OVM (Overijsselse Vervoers Maatschappij, een bedrijf wat destijds al over de juiste vergunningen voor vervoer beschikte). De opa van Arie Pieter, de energieke Arie Pieter Brokking Sr., had zich afgevraagd waarom alle houtkrullen in die tijd als afval

werden verbrand, en zag mogelijkheden in o.a. de stratenbouw, spaanplaatperserij en de veeteelt. Als hij de houtkrullen zou zeven en handzaam verpakken, zouden deze processen hier voordeel van hebben en maakte hij van niets iets; een fraai staaltje ondernemerschap.

Hij zocht en vond financierders in het deftige Zeist (de familie Pleysier) en besloot op het terrein van een oude steenfabriek (Tot rond 1930 was aan de Lekdijk in Langerak – vlakbij Nieuwpoort, op de plaats waar later de Vezelpers gevestigd was, een steenfabriek te vinden, die in de volksmond de Oven werd genoemd. Deze fabriek werd in 1859 opgericht door Johannes den Besten.) in zijn eigen Nieuwpoort een bedrijf te starten waar het zeven en verpakken kon plaatsvinden en van waaruit hij de logistiek van een houtkrullenbedrijf kon opstarten.

Houtvezelbalen als wegfundament

Hij haalde de houtkrullen af bij schaverijen en houtverwerkende bedrijven die blij waren van de troep verlost te zijn en had daarmee potentieel goud in handen. Hoewel de belangstelling in de stratenbouw afnam door asfaltering en andere vormen van fundamentering van wegen, toonde de veeteelt en de houtwereld (spaanplaat!) massaal belangstelling. Schone houtkrullen als bodembedekking voor kippen en vee werd razend populair, liefst verpakt in de 40-literbalen die in Nieuwpoort middels nieuwe hydraulische persen werden aangemaakt.

Groei

De Vezelpers breidde al snel uit. Overal in het land, liefst nabij de zagerijen en schaverijen, werden zeven en persen geïnstalleerd. In de houthaven van Amsterdam, waar de houtkrullen met sleepbootjes en schuiten werden aangevoerd, gaf Aart Labee leiding, en ook in Vroomshoop en Venray ging men aan de slag.

Het grote internationale succes van de Vezelpers zou Brokking Sr. Niet meemaken; hij overleed onverwacht op 13 maart 1965 aan een hartaanval. Zijn zoons Arie, Henny en Casper namen het bedrijf over.

Het voormalige hoofdkantoor van de Vezelpers in Zeist

In de jaren zestig besloot men op het hoofdkantoor in Zeist, een statig herenhuis aan de Laan van Beek en Rooijen (officieel aan het laantje zonder eind, maar van Beek en Rooijen klonk veel beter) dat de landsgrenzen begonnen te knellen, dus in rap tempo werden Engeland, België, Italië, Zwitserland en Frankrijk veroverd.

Terwijl Arie Pieters vader Arie Brokking de vestiging in Nieuwpoort succesvol bestierde, werd Arjen's vader Aart Labee gevraagd de vestiging Amsterdam over te dragen en "het buitenland" te gaan doen.

Zonder enige talenkennis en met slechts één diploma etaleren op zak mocht Aart, steeds vaker samen met de joviale en geniale ingenieur Gerrit Vermaat uit de Achterhoek, zoeken naar geschikte locaties en voorstellen doen hoe en met wie de Vezelpers tot een Europees consortium werd omgebouwd. Gerrit stond aan de basis van menige fabriek en menig technisch hoogstandje en was voor de Vezelpers het vooruitgeschoven technische brein.

Spoedig waren beide mannen het jaar rond elke week op reis, naar exotische namen als Brentwood, Manzano, Sissach of Gessertshausen en was een vriendschap voor het leven gesmeed.

Een enkele keer was Aart terug in Nieuwpoort te vinden, bijvoorbeeld als er nieuwe ontwikkelingen werden getoond zoals houtkrullenvervoer per container. Dan troffen de vaders elkaar en kwamen ook de twee jochies elkaar weer tegen.

Arjen Labee (L) bekijkt de nieuwe vorm van transport van de houtkrullen in Nieuwpoort

Bertus (Bep) van 't Hof

Foto van de brand in 1971

In Nieuwpoort zelf was het op de Vezelpers een drukte van belang. Het bedrijf deed alles in company, zoals beschilderen en spuiten en ook het onderhoud van alle vrachtwagens.

Omdat elke vrachtwagen specifieke zuigertechniek aan boord had (De vreemde installaties boven op de trucks, zodat houtkrullen konden worden geladen en bij bedrijven ook naar binnen konden worden geblazen als bodembedekking) vergde het specialistische handen om de montage en de innovatie hiervan te doen. De garage, die naast het kleine kantoor lag, werd gerund door de indrukwekkende Bertus (Bep) van 't Hof uit Groot Ammers, een reusachtige man met een bulderende stem en handen als kolenschoppen en met het hart op de juiste plek, die deze innovaties tot realiteit bracht. Arjen, die regelmatig vakantiewerk in

Nieuwpoort deed, reed 's avonds met Bep terug naar Groot Ammers om bij zijn oma Witzier te logeren.

15 maart 1971 kwam er even een abrupt einde aan alle groei en voorspoed. Een brand waarvan de oorzaak tot vandaag een mysterie is, legde een van de loodsen en vele vrachtwagens in de as. Dat was een moment van bezinning voor de directie en het bedrijf. Gelukkig vielen er geen slachtoffers die dag.

Toch werd dit decennium gebruikt om weer meer en andere mogelijkheden rond houtafval te verkennen. Aart Labee reisde af naar communistisch Rusland (een unieke gebeurtenis in die tijd) en Amerika, waar hij de wereld van de openhaardblokken ontdekte.

Familiebedrijf
Het gevolg was enkele jaren later een hele nieuwe bedrijfstak aan de Vezelpers; in België werden massaal openhaardblokken geperst van paraffine en zaagsel. Om ze goed te testen op brandduur werden in huize Labee in Zeist dagelijks (!) enkele blokken verstookt, ook midden in de zomer terwijl de mussen van het dak vielen!
Omdat destijds de huisjes van vakantieparken allemaal voorzien waren van een open haard werd dit een van de eerste bedrijfstakken waar de blokken massaal afgenomen werden.

De twee jochies kregen de Vezelpers dus met de paplepel ingegoten. Dagelijks ging het over niets anders dan de wereld van houtkrullen. Bij Arie Pieter thuis lag elke avond een reeks briefjes op de eettafel, waarop de werkopdrachten van de volgende dag genoteerd waren. Vader Arie bracht ze bij zijn mensen aan de deur. Mail en mobiele telefoon waren nog een utopie!

Arie Pieter (senior) met zoons Henny, Casper en Arie Brokking

Aart Labee had een kantoor aan huis, waar technische tekentafels en typmachines door de jonge Arjen veelvuldig werden gebruikt. Alles ademde houtkrullen.

Beide families hadden ook nog een reeks ooms in het bedrijf. Aan de Brokking zijde

waren twee broers van directeur Arie actief: Henny Brokking, die de vestiging Vroomshoop leidde, en Casper Brokking, die veel in Venray werkte. Casper en Arie speelden ook diverse rollen in de gemeente Nieuwpoort, zoals in het schoolbestuur, de ijsbaan (de Brokkingbaan) en in de gemeenteraad. Een zus van Arie Pieter, Janneke, werkte bovendien jarenlang op de administratie van de Vezelpers op het fabrieksterrein.

Aan de Labee-kant waren maar liefst drie broers van Aart actief: Roel was decennialang boekhouder van de Vezelpers in Zeist, en later ging broer Henk aan de slag op de vestiging Gessertshausen, terwijl broer Barend zich in de jaren zeventig meldde als bedrijfsleider in Nieuwpoort en veel later als potentiele overnamekandidaat van het bedrijf.

De connectie met Nieuwpoort en de omgeving werd nog versterkt door het feit dat de Vezelpers natuurlijk een belangrijke en grote werkgever was. Een enkele inwoner koos zelfs voor een buitenlands avontuur binnen het bedrijf, zoals Ko de Zeeuw, die jarenlang op de Buitenhaven in Nieuwpoort woonde. Een serie voor velen bekende namen uit de streek blijven voor altijd aan de geschiedenis van de Vezelpers verbonden.

De karakteristieke Vezelpers vrachtwagen met op het dak de zuigerinstallatie

Beide jochies gingen elk jaar vakantieweken lang met het chauffeurskorps van de Vezelpers op stap. Niets mooier dan met de imposante roodgele vrachtwagens over 's Heren wegen rijden, hard werken en je tussentijds lekker smerig maken in de stoffige houtwereld. En het hoogtepunt was altijd een lekkere bal gehakt onderweg in een chauffeursrestaurant!

De jongste generatie broertjes en zusjes had de mogelijkheid een vakantiegraantje mee te pikken in Engeland, Duitsland of Zwitserland, waar de Vezelpers medio jaren zeventig neerstreek. Zo werd de Vezelpers in meerdere opzichten een familiebedrijf.

Toen Arie Pieter vanwege zijn opleiding ook nog enkele jaren bij de familie Labee in Zeist ging wonen werd ook die vriendschap definitief bezegeld.

Het einde van de Vezelpers
In 1989 nam bedrijfsleider Barend Labee de vestiging in Nieuwpoort over en werd de Vezelpers als grote onderneming in delen verkocht op voordracht van de broers Arie en Casper Brokking.
Een deel kwam terecht in Haulerwijk en ging verder onder de naam Allspan, een goeddeels Duits bedrijf o.a. gericht op de paardensport. De karakteristieke zachtgele vrachtauto's zijn een bekend gezicht op de Nederlandse wegen.

Een grote brand in 1993 waarbij slachtoffers vielen (brandweermannen Jaap Korevaar en Frans Bos en Peter Houweling, schoonzoon van Barend) legde het bedrijf goeddeels in de as. Arie Pieter was een van de leden van de vrijwillige brandweer die meehielp met blussen.

Spoedig erna verplaatste Barend de hele productie inclusief de haardvuurblokkenproductie (die tussentijds ook in Nieuwpoort terecht was gekomen) naar het industrieterrein Moerdijk onder het mom van ruimtegebrek, waar het bedrijf onder de naam Labee Group Moerdijk B.V. uitstekend rendeert, o.a. door de productie van zgn. pallets. Barends twee zoons runnen het bedrijf.

De Vezelpers Nieuwpoort in brand 1993

De hoofdrolspelers
Wat gebeurde met de andere hoofdrolspelers uit ons verhaal?

Arie Brokking, de vader van Arie Pieter, overleed geheel onverwacht in 1999. Zijn broers Henny (1963) en Casper (1994) waren hem al voorgegaan.

Bertus(Bep) van 't Hof, de reusachtige chef garage, overleed in 2018 in Groot Ammers. Arie Pieter en Arjen bezochten hem nog in 2013 en interviewden hem over zijn rol en werk.

Gerrit Vermaat, de ingenieur die met Aart Labee Europa door trok, leeft nog en woont in Vroomshoop. Ook hem bezochten Arie Pieter en Arjen.

Gerrit Vermaat (L) en rechts Aart Labee met Arie Pieter en Arjen

Aart Labee werkte na de eeuwwisseling nog jaren voor zijn broer na zijn terugkeer uit Duitsland, en overleed op 19 april 2017. Zijn as werd, uiteraard samen met een handvol houtkrullen, vlakbij Nieuwpoort in de Lek verstrooid in het bijzijn van kinderen, broer Barend en diens zoons.
Arie Pieter Brokking is eigenaar van AP Services, een bedrijf in brandstofpomprevisies

in Groot Ammers. Hij woont zijn hele leven al in Nieuwpoort. Zijn grootste hobby is uiteraard: DAF-trucks.

Arjen Labee werkt bij de Douane in Rotterdam en beheert o.a. de website www.vezelpershistorie.nl. Hij bestudeert en publiceert over de Eerste Wereldoorlog.

Anno nu
Naast de website hebben Arjen en Arie Pieter een reeks modelauto's laten maken van Vezelpersauto's en bezitten ze diverse herinneringen aan het bedrijf, zoals aandelen en natuurlijk massa's foto's en zelfs oude relatiegeschenken. Dat zijn de laatste herinneringen aan een eens groot, Europees houtvezelbedrijf.

Modelauto's en website van de Vezelpers

Arjen Labee,

IJsselstein, augustus 2020

Een baan voor het leven bij de Vezelpers

Zomaar een praatje….en de verhalen komen los.

In 1966 kwam Nico Maat als 16-jarige Ottolandse jongen bij de Vezelpers in Nieuwpoort in dienst als bijrijder. Nico heeft bij het bedrijf tot 2000 gewerkt. Tot 1978 als chauffeur, daarna als medewerker op de productielijn in de vestiging in Nieuwpoort.

Als jonge jongen met uiteenlopende werkervaring kwam je bij een ervaren chauffeur als hulp. Het was in die tijd gebruikelijk dat de chauffeur met een bijrijder reed, om te helpen bij laden en lossen. Onder aan de ladder stond de bijrijder op een solo auto, zonder aanhanger, naarmate de ervaring toenam reed de bijrijder bij grotere combinaties en gingen de ritten ook verder weg. Het bedrijf had verschillende vestigingen in Nederland, maar ook in Duitsland, België en Engeland

Nico werd de eerste tijd bijrijder van Chris Verburg uit Lopik. De eerste rit van Nico was een rit naar Bunnik, krullen laden. Het staat nog in zijn geheugen gegrift. Nadat hij meer ervaring had opgedaan heeft hij met Henk Stigter gereden, dit was een

"Internationale". En zodra Nico zijn grootrijbewijs had, werd hij chauffeur, al snel op een combinatie.

De vrachtwagens van de Vezelpers waren in die tijd een kenmerkende verschijning op de dijk of in Nieuwpoort. De cabine rood, ook de onderkant van de bak was rood en met het grootse deel daarboven licht bruingeel. De bak was afgedekt met een bruin gespannen zeil. Op de cabine waren pijpen en een ventilatorsysteem gemonteerd.

Nico Maat met de vrachtwagen van de Vezelpers

De chauffeurs haalden houtafval bij de houtverwerkende bedrijven. De Vezelpers verwerkte hoofdzakelijk houtkrullen en zaagsel. Het materiaal werd gesorteerd, de kwaliteit van het restmateriaal bepaalde hoe het verder werd aangeboden aan gebruikers. De witte houtkrullen werden gebruikt als strooisel voor o.m. kuikenmesterijen en de veehouderij.

Houtrestanten werden in de jaren 1960 en '70 veelvuldig verwerkt tot zwaar geperste balen. Dit noemden ze "wegenbouwers", omdat deze balen werden gebruikt als ondergrond in de wegenbouw. In de winter werden de balen op het terrein opgeslagen en dan in het voorjaar, als het straat- en grondwerk weer werd uitgevoerd, uitgereden naar allerlei projecten in het land.

De geperste balen, van zowel wit als bruin hout werden zonder toevoeging van andere stoffen verwerkt.

Er werd ook een basisproduct van houtvezels geleverd aan de industrie, die spaanplaten of houtvezelplaten produceerde. Dit was een productieproces dat door de Vezelpers niet werd uitgevoerd.

Het wagenpark van de Vezelpers bestond aanvankelijk uit open vrachtwagens, met aanhanger. Later werd de wijze van vervoer verder ontwikkeld voor het vervoer van dit specifieke product, zodat er efficiënter gewerkt kon worden. Binnen het bedrijf was er een afdeling die zich daarmee bezig hield. Kenmerkend was dat de meeste zaken in eigen beheer werden uitgevoerd. Er was een prima wagenparkbeheerder, Bep van 't Hof uit Groot-Ammers.

De opleggers van de Vezelpers waren groot; vroeger van hout, later waren de bakken van metaal. De binnenzijde van de bak was bekleed met een geweven materiaal, daarop een dekzeil. Op de cabine stond een compressor die de bak min of meer kon vol- of leegblazen met houtkrullen. Het was een systeem dat steeds verder ontwikkeld is gedurende de periode dat er meer behoefte was aan het vervoer van dit materiaal. Later

werd er ook nog een efficiënter systeem gebruikt om de lading goed te verdelen over de gehele laadvloer, de zgn. 'walking floor'. Hierdoor hoefde het personeel voor het lossen de bak niet meer in.

In het bedrijf werd steeds actief naar oplossingen gezocht om efficiënt en doelmatig te werken, hiervoor werd in onderling overleg met gezond verstand, logica en technisch inzicht veel ontwikkeld door de medewerkers. Binnen het bedrijf in Nieuwpoort gold dit voor allerlei verschillende aspecten van het proces.

Het was een redelijk arbeidsintensief bedrijf. In 1966 was er veel handmatig werk, er werkten in Langerak naar zijn schatting toen ca. 40 mensen.

Nico Maat en Manus van Wijk

Eind jaren 70 kwam er in de productontwikkeling geleidelijk meer differentiatie, er werden door middel van 'trial and error' andere producten ontwikkeld. Door invloeden vanuit Amerika kwam het idee om haardblokken te gaan maken. Deze handel in geperste haardblokken was na de ontwikkelingsfase zeker succesvol. Ook werden er aanmaakblokjes, kattenbakkorrels en hout pellets geproduceerd van de houtvezel-restanten.

In de 80-er jaren was het dus zo dat er houtvezel binnenkwam en er een ingepakt eindproduct uitging in de vorm van doosjes aanmaakblokjes, zakken haardblokken, balen strooisel, etc.

Dit hele proces werd door de medewerkers van het bedrijf ontwikkeld en geperfectioneerd. Geperst hout met paraffine, trial and error: een mooi verhaal is de poging om de paraffine, die heel duur was geworden, te vervangen door dierlijk vet. Probeersels werden door medewerkers getest, soms thuis of op de camping. Zo kwamen testblokken terecht in de openhaarden van de families. Dat kon plezierig zijn, maar er waren ook nogal wat missers. Dan brandde het niet naar wens of stonk het verschrikkelijk, soms tot ergernis van de directe gebruikers, soms tot grote irritatie van omwonenden. Uiteindelijk bleek toch paraffine gemengd met houtvezels het meest succesvol.

Ook het maken van de matrijzen, waarin de blokken gevormd werden was een proces van uitproberen. Nico herinnert zich hoe Wim Dekker steeds opnieuw verbeteringen aanbracht om het eindproduct zo goed mogelijk te maken.

Als we door de ogen van nu kijken naar de manier waarop de mensen met elkaar binnen het bedrijf werkten, dan valt op dat er veel ruimte was voor de medewerkers. Als er een idee was, dan mocht er geëxperimenteerd worden. Er was veel inzet om iets neer te zetten, waardoor het bedrijf kon renderen, en ze waren niet bang om op een natuurlijke wijze, zonder veel papierwerk vooraf, te ontwikkelen en uit te proberen.

Op mijn vraag welke diploma's Nico nog had moeten halen om vanaf bijrijder zonder enige bijzondere kwalificatie, zoveel jaren binnen het bedrijf een goede boterham te verdienen, keek Nico me aan met de vraag: "Hoezo? Je leerde al doende.

In de archieven bevinden zich documenten van de Vezelpers, Nico Maat heeft hiervan afbeeldingen bewaard. Zo zijn er op 29 oktober 1955 aandelen uitgegeven door A.P. Brokking senior.

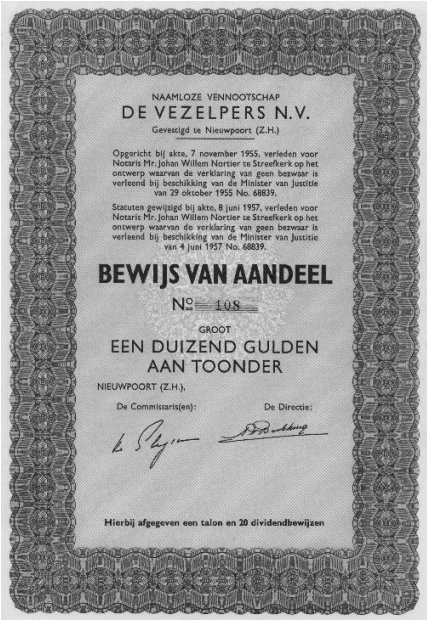
NAAMLOZE VENNOOTSCHAP
DE VEZELPERS N.V.
Gevestigd te Nieuwpoort (Z.H.)

Opgericht bij akte, 7 november 1955, verleden voor Notaris Mr. Johan Willem Nortier te Streefkerk op het ontwerp waarvan de verklaring van geen bezwaar is verleend bij beschikking van de Minister van Justitie van 29 oktober 1955 No. 68839.

Statuten gewijzigd bij akte, 8 juni 1957, verleden voor Notaris Mr. Johan Willem Nortier te Streefkerk op het ontwerp waarvan de verklaring van geen bezwaar is verleend bij beschikking van de Minister van Justitie van 4 juni 1957 No. 68839.

BEWIJS VAN AANDEEL
№ 108
GROOT
EEN DUIZEND GULDEN
AAN TOONDER
NIEUWPOORT (Z.H.),
De Commissaris(en): De Directie:
Hierbij afgegeven een talon en 20 dividendbewijzen

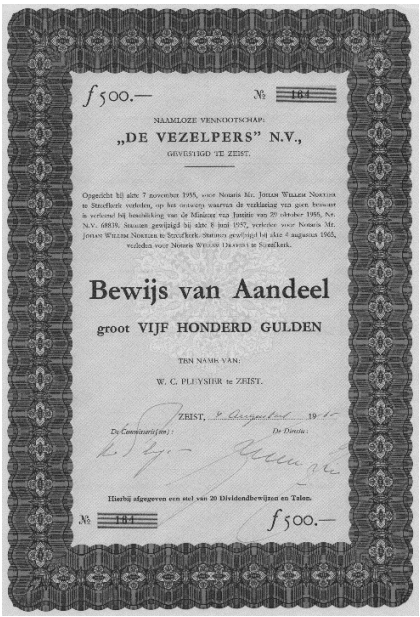
f 500.— № 184
NAAMLOZE VENNOOTSCHAP:
„DE VEZELPERS" N.V.,
GEVESTIGD TE ZEIST.

Opgerichtbij akte 7 november 1955, voor Notaris Mr. Johan Willem Nortier te Streefkerk verleden, op het ontwerp waarvan de verklaring van geen bezwaar is verleend bij beschikking van de Minister van Justitie van 29 oktober 1955, No. N.V. 68839. Statuten gewijzigd bij akte 8 juni 1957, verleden voor Notaris Mr. Johan Willem Nortier te Streefkerk. Statuten gewijzigd bij akte 6 augustus 1963, verleden voor Notaris Wilhelm Dijkstra te Sassenheim.

Bewijs van Aandeel
groot VIJF HONDERD GULDEN
TEN NAME VAN:
W. C. PLEYSIER te ZEIST.
ZEIST, 8 augustus 1964
De Commissaris(en): De Directie:
Hierbij afgegeven een stel van 20 Dividendbewijzen en Talon.
№ 184 f 500.—

Aandelen van de Vezelpers, uitgegeven in 1955.

Deze manier van fondsenwerving was toen gebruikelijk, niet beursgenoteerd, maar wel kapitaal uit de omgeving of kapitaal van belangstellende meelevende particulieren.
In 1965 is er door C.P. Pleysier opnieuw vreemd kapitaal verworven, omdat er behoefte was aan uitbreiding van het bedrijf in Nieuwpoort.

Annie Slob

Vestingen van de Oude Hollandse Waterlinie 1672-1815

In aanloop naar het jubileumjaar 2022, als de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar bestaat, besteden we in By Clockgeluy aandacht aan de Oude Hollandse Waterlinie. We brengen daarbij elke keer één van de 11 vestingen onder de aandacht, te weten Naarden, Muiden, Weesp, Nieuwersluis, Woerden, Oudewater, Schoonhoven, Nieuwpoort, Gorinchem, Loevestein en Woudrichem. De vestingen zijn immers de meest herkenbare onderdelen van de waterlinie. Ze geven niet alleen een beeld van de waterlinie, maar ook van het rijke culturele leven uit de Gouden Eeuw. In dit nummer Nieuwpoort.

Oude Hollandse Waterlinie-Nieuwpoort

Pas aan het eind van de zeventiende eeuw werd Nieuwpoort door de komst van de Oude Hollandse Waterlinie een vestingstad.
In de winter van 1672 werden de inundaties tussen de Merwede en de Lek in het noorden gedekt door een dijkpost bij Ameide-Sluis. Maar deze post raakte in 1672 enige malen voor korte tijd in Franse handen. Daarom gaven de Staten van Holland in 1673 opdracht Nieuwpoort zwaar te versterken. Nieuwpoort kreeg hoge wallen en zes bastions. Er werden veel huizen gesloopt waaronder het oude stadhuis, dat eerst aan de noordzijde van de Dam stond. De dam werd doorgegraven en in de doorgang werd een inundatiesluis gebouwd. Hierboven kwam in 1697 het nieuwe stadhuis.

Tijdens het versterken van Nieuwpoort werd ook de Gravelandse poort gebouwd. De Gravelandse poort vormde de toegang aan de zuidzijde. In 1795 werd het dak van deze poort door Franse soldaten in brand gestoken. Op deze poort stond in het Latijn de woorden "Ter verdediging van de godsdienst en de vrijheid van het land, is deze stad met grachten en wallen omringd. In het jaar 1673". In 1796 werd de gehele Gravelandse poort afgebroken met uitzondering van de funderingsresten.

De oostelijke zijde van de vesting Nieuwpoort werd afgesloten door een zogenaamde beer, een gemetselde dam in de vestinggracht, met twee monniken. De ezelsbrug diende als waterkering en vormde een verbinding tussen de rivierdijk en de vesting. Door de scherpe rand, konden aanvallers niet over de muur naar Nieuwpoort lopen. De monniken of poppen hadden tot doel de vijand te beletten via de beer de vesting te bereiken. Pas in 1690 werd de vesting voltooid.

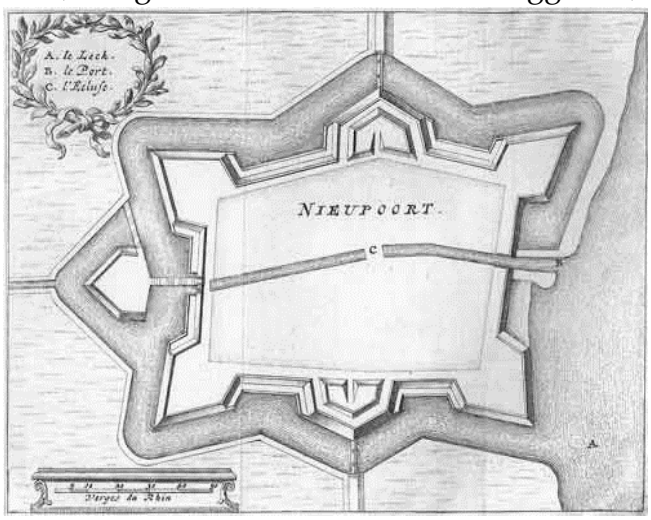

Nieuwpoort 1726

Tot 1816 maakte Nieuwpoort deel uit van de Oude Hollandse Waterlinie. Ook na dit jaar is Nieuwpoort in stand gebleven, omdat het vluchtplaats bood bij watersnoden. Nadat de grachten en wallen sinds 1816 geen defensiefunctie meer hadden zijn ze in opdracht van de gemeente in 1826 voor een groot gedeelte gesloopt. De hoge en steile wallen werden wat afgegraven zodat een minder steil talud ontstond.
Eind 1969 werden wallen en grachten beschermd rijksmonument.

Petra Deelen

“Het wagenpark moest altijd inzetbaar zijn.”

Herinneringen Vezelpersmedewerkers

Monteur Toon Huyzer

“In de 32 jaar dat ik bij de Vezelpers als monteur werkzaam was, moesten we als belangrijkste doel voor ogen houden dat het wagenpark altijd inzetbaar moest zijn”, vertelt Toon Huyzer als we met hem terugkijken op zijn werkzame leven bij het bedrijf. “Was er vandaag een mankement aan een trekker of oplegger dan moest dat, als het aan de directie lag, liefst gisteren gerepareerd zijn”, vervolgt hij. “Ach, we begrepen dat wel. Tenslotte was elk uur dat zo’n wagen stilstond super kostbaar.”

De Nieuwpoorter was 28 jaar jong toen hij als monteur door Bertus van ’t Hof werd aangenomen. Bertus, beter gekend als Bep Hof, was de technische man binnen het bedrijf. De werkplaats was, door de groei van De Vezelpers, toe aan een tweede monteur.
“Nou kwam er kort na mij ook nog een Joegoslaaf in dienst”, herinnert Toon zich. “Die lag bij melkboer Dick Scherpenzeel in de kost. Maar die is niet zo heel lang gebleven. Je moest als technische man eigenlijk van alle markten thuis zijn. Op de eerste plaats automonteur voor de trekkers. Met name natuurlijk het onderhoud van de dieselmotoren. Daarnaast het onderhoud van de opleggers. Dan de opbouw en aanpassingen van de zuiginstallaties die op de combinaties werden gebruikt. En tenslotte de machines in het bedrijf zelf. Zoals de hydraulische persen waarmee de aangevoerde houtkrullen tot 40 liter balen werden geperst.
Op het hoogtepunt reden er door heel het land toch wel zo’n honderd vrachtwagens. Plus een veelvoud aan opleggers die soms met drie tegelijk bij bedrijven werden gestald waar ze gevuld werden. Niet allemaal met Langerak als thuisbasis. Ook in de verschillende andere vestigingen in ons land. Die hadden weliswaar allemaal een eigen garage. Maar voor het groot onderhoud of andere ingrijpende aanpassingen kwam dat toch allemaal naar de hoofdvestiging in Langerak.
Daarnaast hadden we nog andere bedrijven als klant. Ik denk aan de Schiedamse Vulstoffen Fabriek. Als op die wagens een zuiginstallatie moest worden gebouwd, kwamen ze ook naar ons bedrijf aan de Lek.
In mijn beginjaren werden de pakken nog bijeengehouden door latjes en ijzerdraad, onder meer gebruikt voor het dempen van sloten en bij de aanleg van wegen. Voor een opknapbeurt van de weg van Bergambacht naar Stolwijk werd eerst een diepe gleuf gegraven waar dan de geperste pakken ingingen. Allemaal als extra fundering.
Maar het echte afzetgebied was toch wel de paardenwereld.”

Toon kijkt positief terug op zijn werkzame periode. “We moesten vaak zelf oplossingen bedenken voor specifieke situaties. Als je bij een bedrijf moeilijk bij de houtkrullen kon

komen dan moest daar een speciale oplossing voor worden bedacht. Kortom, improviseren en uitproberen waren dan de toverwoorden.
De trekkers bestonden voor negentig procent uit het merk DAF. Vandaar dat we een hele goede band met de Eindhovense wagenbouwer hadden. Ik mocht daar regelmatig cursussen volgen. We kochten ook wel eens een ander merk. Een enkele Mercedes. Maar het was toch vooral DAF wat de klok sloeg.

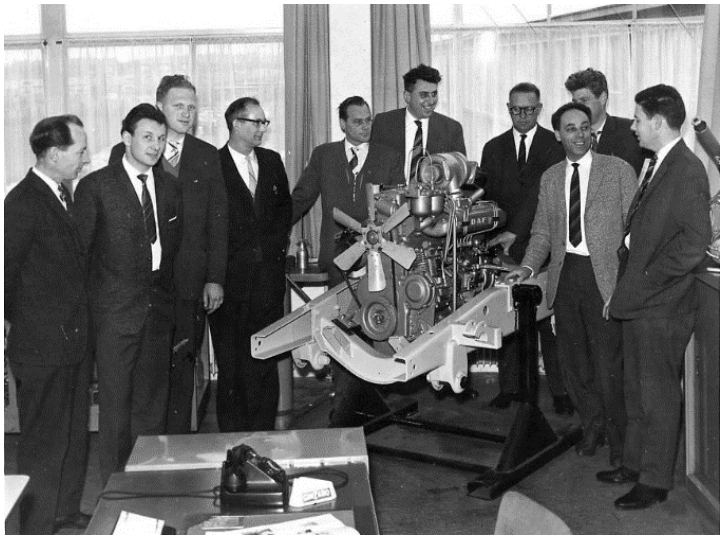

Toon Huyzer (2e van rechts) bij DAF in Eindhoven

Bep van 't Hof ging, vanwege gezondheidsproblemen, op een gegeven moment steeds meer kantoorwerk doen. In de garage had je altijd een vrij leven. Je was best wel zelfstandig. Als de auto's maar bleven rijden. Moesten er nieuwe zaken worden aangeschaft en je ging daarvoor naar Arie Brokking, de directeur, dan was het eerste wat hij altijd vroeg: "Wat kost 't." Steeds vaker besloten Bep en ik om het eerst maar te kopen en dan pas te vragen of het mocht.

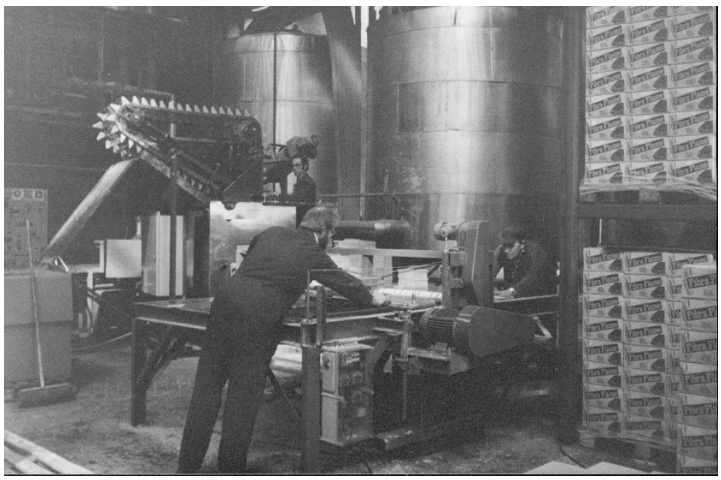

Aan 't werk, achter Toon Huyzer, links voor Wim Dekker

Overigens was ik extra bij de Vezelpers betrokken omdat ik in de dienstwoning kwam te wonen die op het bedrijfsterrein werd gebouwd.
Dus om nog even op de grote brand van 1993 terug te komen. Mijn vrouw en ik waren die dag niet thuis. We waren in Brabant. Op de weg terug zagen we ter hoogte van Almkerk al de grote rookpluim.
We zeiden tegen elkaar: "Het zal toch niet het benzinestation in Noordeloos wezen". Ik weet nog dat ik steeds harder ging rijden. Want hoe dichter we bij huis kwam en hoe meer we het idee kregen dat het wel eens in Langerak kon zijn. En ja hoor. Het was De Vezelpers. We werden door de eerste agent al tegengehouden. Maar ik zeg: "Beste man, ik rij zéker door. Ik woon daar namelijk. Ik moet écht in mijn huis zijn. "Overigens had de brand met name voor Toon best wel ingrijpende gevolgen. Barend Labee, die toen al directeur was, besloot om alle activiteiten naar het industrieterrein Moerdijk te verplaatsen.

Huyzer: "Ik kreeg een ontslagbrief. De reden, ik zou niet geschikt zijn voor mijn functie. Dat sloeg natuurlijk nergens op. Ik zal gewoon te duur geweest zijn om mee te verhuizen. Een relatie die regelmatig in de werkplaats kwam, hoorde van mijn ontslag. Waarop hij zegt. "Dat is onzin. Daar gaat geen enkele rechter in mee. Ik zal mijn advocaat wel eens inschakelen."
Nou dat bleek dus het geval. Want de daaropvolgende jaren tot aan mijn 65ste, heb ik via het GAK mijn volledige salaris uitbetaald gekregen. Het laat zich raden wie voor die aanvulling moest opdraaien."

Ed van Tuijl

Koelkast glas

Donderdag 13 oktober 2005.

Zoals zoveel huishoudens in deze moderne tijd, hebben wij ook een koelkast in huis. Aangezien veel vrouwen uit overijverigheid of soms uit boosheid, met een beetje teveel kracht, iets op de glazen plaat zetten die net boven de fruitlade ligt, dan breekt de plaat. Bij ons is dat al voor de derde maal gebeurd, dat is nog niet zo vaak voor een koelkast van 8 jaar oud.

Ik dus deze keer naar de plaatselijke schilder toe.
En wat ik daar aantrof deed mij denken aan de jaren 60 en de perfecte manier van leven. Ik trof de schilder in levende lijven aan. Op mijn vraag of hij wist waar ik mee in mijn handen stond (een koelkast glasplaat met ribbels in twee stukken gebroken), antwoordde hij met een naam van een mij onbekend soort glas.
"Nee", zei ik: "het is een gebroken glasplaat uit de koelkast" en of ik wel een nieuwe wenste, dat nou dat wenste ik wel.
De schilder was in een blauwe overall gekleed in plaats van in een witte, wat voor de meeste schilders gebruikelijk is.
Op mijn vraag of hij gehard glas had, antwoordde de man dat hij dat niet wist.
En een ogenblik dacht ik vanwege de blauwe overall dat hij misschien de broer van de schilder was.
De goede man liep naar een vertrek achter de winkel. Dat gaf mij de tijd om het vertrek eens nader te bestuderen. Heel lang geleden was ik ook al in deze winkel geweest, bij de vorige eigenaar en er bleek niet veel veranderd te zijn in zo'n pakweg 25 jaar.
Het plafond van de winkel viel me op, dat was keurig in de kleur boerengroen geschilderd.
Intussen kwam de schilder weer binnen om een meetlat van onder de toonbank te pakken met de mededeling dat aan de glasplaat gewerkt werd.

De man had een eeuwigdurende vertwijfelde glimlach, net zoals sommige politici.

Schilderswinkel Hoogstraat rond 1970

Hij liep er bij of hij de volgende eeuw makkelijk zou halen, zijn leeftijd was niet te raden.
Het verkoopvertrek gaf verder aan dat het vol stond met verf, wat logisch is voor een schilder, maar je kan het ook overdrijven. Verder lagen er kratten met kwasten, van alles veel. De toonbank was volgens mij nog van 25 jaar geleden.
Er lagen ook veel plamuurmessen en veel rollen afplakband, waaraan je kon zien dat die er al een tijdje lagen. Ze waren gebobbeld, je kent dat wel, dan gaat er lucht tussen zitten en blijft er lijm aan twee kanten zitten.
Verder lagen er verschillende matten op de vloer, om de vloer te behoeden voor te veel vuil. Er waren wat stukken vloerbedekking, maar wat me opviel was toch wel de kokosloper met twee verschillende kleuren, echt een lopertje uit de jaren 60.

2016, Siem de Zeeuw in zijn schilderswinkel

De schilder kwam intussen weer binnen met een oud emmertje en de mededeling dat van de ruit de scherpe kantjes geslepen dienden te worden waar hij water voor nodig had, dat was in de werkplaats niet voorhanden. Hij dacht van wel maar er kwam niets meer uit zo deelde hij mede, waar uit wist ik niet. Nadat hij het emmertje in de keuken of woonvertrek had gevuld verliet hij wederom zijn commerciële vertrek.
Bij het verlaten van het vertrek had hij de deur open laten staan, wat mij uitnodigde om een blik naar binnen te werpen. Ik zag een aanrechtblad met een vaal gelige kleur met daarop een thermoskan, een koffiezetapparaat en een boterhammen box, verder een eettafel en een drietal stoelen waarvan bij één de bovenste kant van de rugleuning ontbrak. Erg simpel en toch heel mooi, op de muren nog de elektrische leidingen en opbouw stopcontacten.

Intussen was de schilder weer gearriveerd om met dezelfde monotone stem mede te delen dat hij om de glasplaat een krantje zou doen.

Op mijn opmerking dat hij veel verf had staan en dat allemaal in kleine blikken van 750 ml., antwoordde hij dat het wel makkelijk was als hij een klusje had.
Ik beaamde dat, om met een volgende vraag het gesprek op gang te houden, of er nog veel klanten kwamen voor een blik verf.
De goede man antwoordde dat er best wel eens een klantje kwam, maar het toch vooral makkelijk was om wat in huis te hebben voor een karwei.
Ik vroeg wat ik schuldig was, en hij antwoordde dat het 3 hele euro's was.
Lange tijd heb ik niet zo genoten in een lege winkel, althans wat klanten betrof.
De rust en het simpele, zonder gejaag, 25 minuten gewacht in een tijdloze omgeving. Ik kan haast niet wachten op de volgende glasplaat.

Dirk van Krieken

Groeten uit Historisch Holland

In deze rubriek geven we u tips van uitjes met een historisch karakter in Nederland.

Wat: Tentoonstelling "Besmet!"
Waar: Rijksmuseum Boerhave, Lange St. Agnietenstraat 10, 2312 WC Leiden, www.rijksmuseumboerhave.nl
Wanneer: tot 9 januari 2022
Wat is er te zien: Tijdelijke tentoonstelling over hoe we vroeger omgingen met epidemieën, zoals pest en pokken. Ook sluit de tentoonstelling aan bij de recente uitbraak van het coronavirus.

rijksmuseum boerhaave

Deze tentoonstelling gaat over de uitbraken van besmettelijke ziekten en hoe die het leven kunnen ontwrichten. Ook sluit de tentoonstelling aan bij de recente uitbraak van het coronavirus.

Hoe gingen we vroeger om met epidemieën zoals pest en pokken? Welke inzichten bieden historische epidemieën voor de toekomst? En welke oplossingen biedt de

wetenschap? Met de tentoonstelling wil het museum laten zien wat het belang is van wetenschap voor het leven van nu.

Opening van de tentoonstelling door koning Willem Alexander.

In de tentoonstelling staan wetenschappelijke objecten en kunstvoorwerpen. De *Plague Dress* is gemaakt in zeventiende-eeuwse stijl van ruwe zijde en handgekleurd met walnootschillen. Vroeger dacht men namelijk dat walnoten de pest konden genezen. Ook zijn er indrukwekkende historische wasmoulages van gezichten die de ernst van besmettelijke ziekten tonen. Ook wordt er een film getoond met herkenbare beelden uit de afgelopen maanden van de strijd tegen het coronavirus. Op de website kunt u verder informatie vinden over de podcastserie en een uitgebreid lezingenprogramma. Tijdens de schoolvakanties zijn er kinderactiviteiten.

Van de redactie

"Ik kijk terug op een prachtige tijd in Willebroek."

Herinneringen Vezelpersmedewerkers

Bedrijfsleider Arie Kersbergen

Arie Kersbergen (87) komt nog regelmatig terug naar de Poort. Bij Jans den Braven in De Vijverhof. Daar is het waar we zijn verhaal over de Vezelpers optekenen. Arie begon er in 1956. Net als de meeste medewerkers, eerst als bijrijder en later als chauffeur. Maar in 1960 verhuisde hij naar het Belgische Willebroek om daar als bedrijfsleider de zoveelste nieuwe vestiging op te starten. Hij is er nooit meer weggegaan. Desgevraagd zegt hij dan ook met grote stelligheid. "Ik kijk terug op een prachtige tijd in Willebroek. Maar ook op de jaren dat ik hier nog in Langerak werkte."
Kortom, een indrukwekkend Vezelpersverleden.

Maar voor Arie, geboren en tot aan zijn trouwen getogen aan de Binnenhaven, was De Vezelpers niet de eerste baas waar hij op de loonlijst stond. "Dat was het expeditie-bedrijf van Gertje Dool", vertelt hij. "Als bijrijder van Teus Boele. Dag in dag uit voor Minkema wasmachines afleveren bij alle Stokvisvestigingen door heel het land. Nog de tijd van de wasmachines met zo'n op en neer gaande schoep, de langzaamwassers. En

Arie, geboren en getogen aan de Binnenhaven, haalde in zijn jeugd met zijn bokkenwagen in De Poort altijd schillen op voor de dieren thuis. De Vezelpers was niet zijn eerste baas.

daar bovenop de wringer gemonteerd waar je de schone, maar nog natte, was doorheen draaide zodat het meeste vocht er al uit ging.
Op een gegeven moment hadden ze bij De Vezelpers volk nodig. Ik ging er solliciteren en werd aangenomen. Trouwens, Teus Boele kon er ook beginnen. Maar die is na een week toch weer teruggegaan naar Dool."

Na een korte periode als bijrijder schuift hij, zodra hij zijn vrachtwagenrijbewijs heeft gehaald, van de bijrijdersplek door naar de chauffeursplek achter het stuur.
Als hij over die tijd verhaalt, borrelen er spontaan allerlei anekdotes op. Hij gaat er eens goed voor zitten.
"Er was een nieuwe DAF aangeschaft bij Voorsluijs in Gorinchem. Ik rijden met die wagen maar die had een oliefilter waarvan de pakking lekte. Toen de reparatie was verholpen begon de pakking vier dagen later alweer te lekken. De wagen is zeker vier keer terug geweest. Dat schoot dus niet echt op. Ik reed in die tijd de ene week in Venray en de andere week in Vroomshoop. Daar zeg ik tegen Kees van As "Jo, ik denk dat ik het anders aanpak. Ik kom vanuit Venray altijd langs Geldrop, waar de DAF fabrieken staan. Ik denk dat ik daar eens langs ga." Maar Kees zegt: "Dat gaat je niet lukken. Bij DAF kom je zonder toestemming van Voorsluijs echt niet binnen." Een week later ter hoogte van de afslag Geldrop denk ik bij mezelf, ik ga het toch eens proberen. Ik sta daar voor de poort, doe mijn verhaal en de portier zegt: "Ik zal eens even iemand bellen."
Om een lang verhaal kort te maken. De wagen ging de garage in op de put en die monteur zegt: "Zo opgelost, was maar eerder naar ons toegekomen."
Twee dagen later vertelt Arie Pieter dat hij door de directie van DAF is gebeld. Als er weer problemen waren kon de Vezelpers gerust even langs Geldrop komen."

Arie vertelt verder. Over de tijd dat de pakken nog met latjes en draad bij elkaar werden gehouden. Dat de bedrijfsgebouwen naast de wasmachinefabriek van Minkema door Arie Pieter werden gekocht van Van Leeuwen.
"Ik hoor hem nog zeggen: "Alle gebouwen bij elkaar voor 25000 gulden!"
Het was de tijd dat hij zaagsel moest halen bij een wasknijperfabriek in Leek. En krullen moest brengen naar palingrokerijen.
"Ik mocht ook mee toen meneer Pleysier bij onze concurrent Van der Zwan in Leiderdorp een pers ging aanschaffen. Ze hadden hem wel aan de voorkant afgedekt. Je mocht alleen zien hoe de pakken eruit kwamen. Pas toen de koop was gesloten ging het zeil er af."
Als het thema schadevrij rijden aan de orde komt vertelt Arie hoe hij met een gloednieuwe Steyer iets naast de stoep naar de Vezelpers reed, wat wegzakte en min of

meer vast kwam te zitten. "Hennie Brokking, die toen nog hier in Langerak werkte zegt: "Ga maar even een boterham eten. Ik bel Van den Dool wel om hem uit de berm te trekken."
Ik dacht laat ik hem een goede raad geven, dus ik zeg: "Dan moet je wel opletten dat ze hem achteruit de weg optrekken. Doe je het vooruit dan rolt hij alsnog van de dijk af."
Wat denk je? Kom ik even later terug en daar ligt de Steyer. Op z'n kop onder aan de dijk. Toch vooruit aan het trekken gegaan. Van Mill uit Gorinchem moest eraan te pas komen om hem weer overeind te zetten."

Vestiging Willebroek in België

In 1960 wordt Arie door meneer Pleysier benaderd met de vraag of hij bedrijfsleider van de nieuwe vestiging in Willebroek wil worden. Hij heeft daar een grote vliegtuigloods gekocht. Dertig meter breed en tien meter hoog. Ideaal voor de opslag van de Vezelperspakken.
Arie: "Ik was in 1958 getrouwd met Ria Verhey. We gingen wonen in een nieuwbouwwoning in de Liesdel. Maar ja, twee jaar later zat ik al in België. Gelukkig heb ik maar even hoeven pendelen, want op het terrein bij de bedrijfshallen zou een woning gebouwd worden. Voorlopig een houten woning. Mocht het niet lopen in Willebroek dan was zo'n houten woning snel gedemonteerd. Toen de leverancier uit Nieuw-Lekkerland ons huis ging opbouwen heb ik aan de vorige eigenaar nog gevraagd of dit zomaar mocht. Hij dacht van wel. In België deden ze nooit zo moeilijk over vergunningen. Maar het dak zat er nog niet op of de politie stond al op de stoep met de vraag of ik even mijn bouwvergunning wilde laten zien. Ik heb ze maar doorverwezen naar de directie. Ik begreep dat het nog wel wat problemen heeft opgeleverd. Maar we hoefden gelukkig niks af te breken."
"Of het wennen was in België? Nou, in het begin best wel. Vooral Ria had het er toch wat moeilijk mee. Nou had ik mijn zwager als chauffeur aangenomen. Dus de zus van Ria verhuisde ook naar Willebroek. Die hadden toch wat steun aan elkaar."

Vanuit de vestiging in België werden vooral de omliggende spaanplaatfabrieken van de Vezelperspakken voorzien. En was de vraag even wat minder dan deed Willebroek dienst als opslagruimte.
In de hoogtijdagen had Arie zeven chauffeurs in dienst en nog wat personeel voor de werkzaamheden op het bedrijf zelf.
Nee, de overgang van chauffeur naar baas op de vestiging heeft hij nooit moeilijk gevonden.
"We waren gewoon een hechte groep. De sfeer was altijd prima", zo blikt hij terug.
Arie en Ria kregen twee zoons. Net als pa wonen die nog altijd in België. Ze zullen daar ook wel blijven wonen, denkt hij.

Het bereiken van zijn pensioengerechtigde leeftijd was min of meer de reden dat er een einde kwam aan de vestiging Willebroek.
"Tot een jaar na mijn pensioen hebben ze nog opslagruimte gehuurd. Ik zorgde ervoor dat die opslagruimte werd geopend dan wel gesloten als er een vracht werd gehaald of gebracht. Maar toen zijn ook die deuren definitief gesloten en was het echt einde Vezelpers Willebroek."

Kortom, Arie Kersbergen was een half leven een import Belg die zo nu en dan nog eens in De Poort kwam kijken. Maar vooral de laatste tijd rijdt de Mercedes met dat rode nummerbord steeds vaker richting zijn geboorteplaats.
Gelukkig maar. Want voor een interview scheelt dat toch een aardig stuk rijden.

Ed van Tuijl

Vragen aan een vrijwilliger

Wie: Matzy van Harten

Lid sinds: 1983

Matzy in haar jonge jaren, 3 jaar oud

Alle Poorters zijn bekend met de familie van Harten, die eerst in de Stadboerderij op Hoogstraat 79 woonde en later op de Buitenhaven nummer 10, wat tegenwoordig de B&B van zus Nel den Braven-van Harten is. Het gezin bestond uit 6 kinderen, 4 meisjes en 2 jongens en Matzy werd als 4e kind geboren.
Matzy kreeg zelf 2 kinderen, een meisje en een jongen en woonde 23 jaar in Langerak, maar is inmiddels weer terug in de Poort!

De kleine Matzy zat op de basisschool in Nieuwpoort, ging naar de MAVO in Schoonhoven en vervolgens de HAVO in Gouda, omdat dit in Schoonhoven destijds nog niet mogelijk was.
Op haar 18e ging ze bij de Rabobank in Groot-Ammers werken.
Ondertussen volgde ze in de avonduren de lerarenopleiding tekenen en schilderen aan de Hogeschool van Rotterdam. Ze ging toen 2 avonden in de week naar school, ook toen haar dochter Martine nog heel klein was. Een tijdje gaf ze tekenlessen thuis, maar toen

ze na haar scheiding meer uren bij de Rabobank kon gaan werken, heeft ze hiervoor gekozen.
Bij de Rabobank maakte ze veel fusies en reorganisaties mee. In 1998 ging ze in Gouderak werken bij dezelfde bank, maar ook hier volgende weer een fusie. Sinds 2011 werkt ze bij een detacheringsbureau, waarbij ze veel opdrachten voor de Rabobank heeft uitgevoerd.

Ze heeft veel (creatieve) hobby's, zoals schilderen, maar ook met textiel, wol, linnen en stof werken en borduren. Naast deze hobby's, waar ze momenteel vanwege de drukte bij de HKN weinig tijd voor heeft, heeft ze altijd al interesse gehad in geschiedenis en leest ze graag.

Zelfportret van Matzy

Naast secretaris van Goed Gezien Goed Bekeken (vereniging voor amateurkunst) is ze, na tijdelijk afwezigheid, nogmaals gevraagd voor het bestuur van de HKN.
In afwachting van haar benoeming in de ALV van september voert ze al bestuurlijke taken uit.
Als bestuurslid vindt ze niet alleen de uitvoerende taken leuk, maar ook het sturende. Hierdoor voelt ze zich ook meer betrokken bij de vereniging. Educatie en Open Monumenten klassendag vallen o.a. onder haar verantwoording. Omdat er momenteel veel speelt binnen de HKN houdt ze zich bezig met alles wat gedaan moet worden, zoals de werkgroep aanpassing museum, Fotobase, Licht op de Linie, Gidsengilde, enz.

In het verleden heeft ze ook excursies en lezingen georganiseerd voor de leden. Deze twee activiteiten komen hopelijk weer op gang, zodra Corona dit toelaat.
Matzy vindt dat we als HKN heel actief zijn. We worden beter zichtbaar voor veel mensen. Het enthousiasme van de gidsenploeg en de vrijwilligers die zich inzetten voor Vredebest, werkt zeer aanstekelijk. Het toekomstbestendig maken van de vereniging door o.a. digitalisering zorgt er hopelijk voor dat we een minder stoffig imago krijgen.

Ze hoopt dat er vanuit de andere kernen van ons werkgebied vrijwilligers zich aanmelden voor de activiteiten van de HKN. En het zou leuk zijn als we een wat jonger publiek aan kunnen spreken met wat we doen en hierdoor het stoffig imago afschudden….
Matzy draagt het stokje over aan Albert Zwijnenburg.

Carin den Toom

"Vanaf mijn zevende jaar liep ik al bij de Vezelpers rond te sporten"

Herinneringen Vezelpersmedewerkers

Chauffeur Gert den Hartog

"Ik wist als kind al vrij vroeg wat ik in mijn werkzame leven zou gaan doen", vertelt Gert den Hartog. "Vanaf die tijd liep ik altijd al op het terrein van de Vezelpers rond te sporten. Die grote wagens, ik vond dat prachtig. Ik mocht ook regelmatig meerijden. Ik heb met Lammert van Zessen die toen Arie Slob als bijrijder had, heel wat ritjes gemaakt. De hele dag op pad."
En hij vervolgt met een brede grijns. "Ik was, zeg maar, met mijn zeven jaar de jongste bijrijder van het bedrijf.
Op de dag dat ik vijftien werd, ben ik daar meteen aan de slag gegaan. Tot aan mijn pensioen toe."

Een simpel rekensommetje leert dat hij dus terug kan kijken op een dienstverband van vijftig jaar. Een halve eeuw bij dezelfde baas. Het zou nu haast ondenkbaar zijn.
Hij begon als bijrijder. Maar ditmaal waren het niet enkel plezierritjes. Nu was het vol aan de bak. Werk aan de winkel om de wagen te laden of te lossen. Het beroep van chauffeur bij de Vezelpers was niet enkel genieten van de vlam in de pijp.
"Maar", zo gaat hij verder, "uit de verhalen die ik van oudere chauffeurs hoorde, was dat in hun begintijd nog veel vaker het geval. Van die grote bakwagens met negentig kuub houtkrullen. Met de schop leegscheppen. Of bij een timmerfabriek in Bergambacht. Daar lagen de zakken met krullen opgeslagen in een ruimte die enkel via het water bereikbaar was. Dan moesten ze al die zakken op een platbodem laden, naar de plek varen waar de vrachtwagen geparkeerd stond en dan nog eens alles met de hand weer inladen. Dus trap tegen de auto aan, omhoogklimmen en in de bak kiepen De zuig- en blaasinstallaties, bedacht en ontwikkeld door Aai Ravesteijn en de komst van de vorkheftruck maakten het allemaal een stuk makkelijker."

Toch bleef het laden en lossen van een wagen van de Vezelpers altijd een klus die door de chauffeurs moest worden uitgevoerd", begrijpen we uit het verhaal van Den Hartog. De ruimtes waar de krullen of het zaagsel moesten worden weggehaald, lagen niet altijd kort aan de weg. Dan moesten er vanaf de zuiginstallaties op de wagen een meterslange pijpleiding worden aangelegd.
Gert: "Ik heb zo'n acht jaar pakken zaagsel af moeten leveren bij een keten van Boerenbondwinkels door heel het land heen. Dan reed je een bepaalde route al die winkels langs. Hier zes pakken, daar negen pakken. Maar overal die pakken wél op je rug naar binnen sjouwen. Dat waren dingen van vijftig, zestig kilo. Vaak met Nico van der Ham als bijrijder. Een hele klus. Maar ach, je wist niet beter."

Als we met enig ongeloof nog eens vragen hoe hij dat voor elkaar kreeg, zegt hij droog: "Gewoon je schouder eronder en gaan. Kijk, ik was ten opzichte van Nico nog een beetje in het voordeel ook. Ik ben klein van stuk, dus ik kon mijn schouder er wat makkelijker onder krijgen. Trouwens, als er kracht aan te pas moest komen, wilde ik sowieso nooit voor een ander onderdoen. Dan had ik altijd zoiets van, ik ga d'r voor."

Chauffeur Gert den Hartog (links) in gesprek met Jan Verheij

Als we nog even teruggaan naar zijn beginjaren bij de Vezelpers onderstreept Gert dat hij het vanaf dag één naar zijn zin had bij het Langerakse bedrijf.
"Ik kon goed overweg met Arie Brokking. De directie deed ook nooit zo moeilijk.
Kijk, ik ben niet altijd de makkelijkste, al zeg ik het zelf. Als ik het ergens niet mee eens was, dan ging ik met een nijdige kop gewoon naar huis. Maar 'n dag later was ik weer aan het werk en werd er nergens meer over gepraat.
Toen ik negentien was, haalde ik mijn groot rijbewijs en schoof van de bijrijdersstoel naar de plek achter het stuur. Je kwam overal. Ik heb ook vaak ladingen zaagsel naar kippenfokkerijen gebracht. Van die hallen vol met mesthaantjes die eens in de vijf weken weggingen. Dan was zo'n hal helemaal leeg en stortten wij de vloer weer vol met nieuw en schoon zaagsel.
Ik reed ook naar bedrijven waar worsten werden gerookt. Daar bracht je dan zaagsel van beukenhout voor het roken van die worsten. Krullen voor spaanplaatfabrieken moesten eersteklas vurenhout zijn. Dat noemde je witte krullen. Maar de mindere soort kleurde bruin. Als we niet voldoende wit hadden werd er in het midden ook wel eens bruin doorheen gerommeld."

Na de brand in 93, als Langerak niet meer wordt opgebouwd, maakt Gert gebruik van de mogelijkheid om in Moerdijk verder te gaan. Wat dat betreft benadrukt hij het feit dat Barend Labee toch de man was die zorgde dat de werkgelegenheid voor de Langerakse chauffeurs gewaarborgd was.
"In het begin moesten we nog eerst naar Moerdijk om aan het werk te gaan. Maar toen alles weer een beetje op orde was, konden we onze wagen hier in de buurt laten staan. Ik mocht hem toen op het industrieterrein Gelkenes op het terrein van timmerbedrijf De Jong wegzetten. Dat werkte prima."

Ed van Tuijl

De aardappelstomerij van Arie Pieter Brokking

Nieuwpoort – De voorloper van het bedrijf De Vezelpers was feitelijk de Aardappelstomerij A.P. Brokking gevestigd op Het Hoofd in Nieuwpoort. Inderdaad de onderneming waarmee de oprichter van De Vezelpers, Arie Pieter Brokking, zich eerder bezighield.
Hij was een bijzonder ondernemend persoon. Hij liep altijd na te denken over manieren om betere productiemogelijkheden te ontwikkelen. Kreeg altijd weer nieuwe ideeën Alles bij elkaar startte hij zes keer in zijn leven een bedrijf op. En allemaal best wel succesvol.

Arie Pieter, in de volksmond doorgaans aangeduid als Ais Pieter Brokking zag in Jaarsveld het levenslicht. Hij groeide op in een gezin van achttien kinderen. Het ondernemen zat bij die familie in de genen.
Dat begon voor hem al toen hij nog thuis woonde op die grote boerderij, waar niet alleen werd geboerd. Ze hadden ook een maalderij, een bakkerij, een loonbedrijf en een fruithandel.
Ais Pieter had al snel door dat al die boeren in de regio steeds meer vee zouden krijgen dat sowieso elke dag voer nodig had. Dus begon hij zijn Foerage- en Graanhandel. Eerst nog samen met broer Jacob. Maar twee bazen binnen een onderneming was toch niet wat hem aantrok.
Overigens had de familie Brokking ook nog een dorsbedrijf. Dat komen we te weten als we bij de kleinzoon en naamgenoot van Ais Pieter vragen of hij ons meer kan vertellen over de stomerij. Hij deed navraag bij zijn tante Greet, Greetje Brokking, de jongste dochter van de grondlegger van De Vezelpers. Die verstrekte hem een krantenartikel waarin staat te lezen dat de familie ook nog een dorsbedrijf was begonnen.
Daarin staat onder meer: "Dat dorsbedrijf was in de oorlogsjaren. Maar de boeren konden weinig graan verbouwen waardoor er voor het dorsbedrijf en de foeragehandel niet al te veel werk was. Men heeft in die oorlogsjaren op alle mogelijke manieren getracht door middel van ruwvoeders het ontstane tekort aan te vullen. Brokking was wel de eerste die door middel van een rijdende aardappelstoommachine op de boerderijen aardappelen gingen stomen. De verkoop van dit product nam hand

Aardappelstomerij Brokking

over hand toe. Een groot bezwaar was echter dat op deze manier de aardappelen door alle vuil en grond dat er nog aan zat eigenlijk veel te onsmakelijk werden. Daar hadden zelfs de koeien weinig trek in. Er was maar een oplossing. Een centrale aardappel-stomerij inrichten met daarbij een complete wasinrichting. Na de oorlog heeft Ais Pieter dat in Nieuwpoort gerealiseerd."

Voor het zover was, vertrok hij na zijn huwelijk eerst naar Schoonhoven. Hij liet een bus bouwen en werd busdienst-ondernemer. Op het traject Schoonhoven – Driebruggen. Voor een enkele rit moest tien cent betaald worden. Toen echter werd verlangd dat er ook op zondag zou worden gereden, weigerde Arie Pieter.
"Daar begin ik niet aan", dacht hij bij zichzelf en daarmee was het voor de busdienst einde verhaal.
Met vrouw en intussen drie kinderen verhuisde hij naar Nieuwpoort. Daar huurde hij het Arsenaal om opnieuw een foeragehandel te beginnen. Later zou hij het Arsenaal kopen. Hij ging nu wel samenwerken met de foeragehandelaren Kooiman en Kortlever. Zijn jongste dochter, Greetje Brokking, weet nog als de dag van gisteren dat ze het maar eng vond in dat Arsenaal.
"Het stikte daar altijd van de ratten. Ik was blij als ik weer buiten stond."

Via speciale trechter komen de aardappelen in het stoombad

Net na de oorlog werd dus op Het Hoofd met de aardappelstomerij begonnen. "Die aardappelen werden vanuit het hele land per schip aangevoerd", vertelt zijn kleinzoon. Via verschillende bronnen heeft hij de gegevens over de stomerij verzameld.
"Het werd een hele drukke bedoening op Het Hoofd. Er was daar een weegbrug van de firma Buijs, de zand- en grindhandel. Daar mocht hij gebruik van maken. Later heeft hij die weegbrug overgenomen.
De kwalitatief wat mindere voeraardappelen gingen, na de schoonmaakbeurt, in een grote bak met water. Een bak van zo'n twee meter in doorsnee. Met behulp van een olie gestookte verwarmingsketel werden ze letterlijk klaargestoomd om als veevoer bij de boeren te worden afgeleverd. In het begin met paard en wagen hier in de omgeving. Later met de vrachtwagen ook verder het land in.
Volgens een van mijn bronnen werd in een topjaar zowat een miljoen kilo aardappelen verwerkt."

Geen wonder dat we in het archief van de Schoonhovensche Courant nog wel eens een advertentie zien staan waarin per direct een stoker voor de aardappelstomerij wordt gevraagd. Enige kennis van motoren was wel gewenst.
Overigens zorgde de directie goed voor het personeel. Want in de krant van 17 juni 1949 staat in een grote advertentie:
"Het gezamenlijk personeel van de firma Kortlever, Kooiman en Brokking aardappelstomerij te Nieuwpoort, betuigt hiermede hun hartelijke dank voor de gezellige uitgaansdag op donderdag 9 juni. "

De jeugd van Nieuwpoort was blij met de stomerij.
"Want", vertelt Wim Stigter, 'samen met een paar vriendjes pikten we bij Brokking nog wel eens van die gestoomde aardappelen. Vervolgens gingen we naar de winkel van Witzier. Achter die winkel was een opslagruimte waar altijd zakken zout stonden. Daar pikten we dan een handje zout om over de aardappelen te strooien en ze lekker op te peuzelen. Maar ja, wat denk je, een uur later moest je thuis eten en had je totaal geen trek meer. Kreeg ik weer van Pa op mijn kop."

Wekelijks arriveren meerdere schepen voor de aanvoer van aardappelen

Mechanisch baggeren

Arie Kersbergen met wie we over zijn Vezelperscarrière spraken, heeft in zijn eerste periode in Langerak nog meegemaakt dat hij voor de stomerij moest werken.
"In de begintijd van De Vezelpers kwam het voor dat er niet elke dag werk was. Dan werd ik als chauffeur ingezet voor de stomerij. Met de vrachtwagen gestoomde aardappelen afleveren bij de boeren. Maar niet alleen bij boeren. Ik moest de lading ook regelmatig afleveren bij kloosters in Brabant.
Die monniken hadden vaak een grote veestapel. Dat waren goede klanten van Brokking."

Al met al was er in Nieuwpoort en Langerak veel bedrijvigheid dankzij de ondernemende ondernemer. Want voor we het vergeten. Samen met Aai Ravesteijn bedacht hij ook nog een speciale baggermachine en begon hij een baggerbedrijf.
Ais Pieter Brokking, hij was een bijzonder mens!

Ed van Tuijl

Buitenexpositie Linie van Boven

Vrijdag 9 juli werd door Burgemeester Theo Seegers en gedeputeerde Willy de Zoete de buitenexpositie Linie van Boven geopend. De expositie is een initiatief van Liniebreed Ondernemen en Struinen en Vorsen. De expositie is gratis te bezoeken en staat nog tot 1 september 2021 op Het Hooft in Nieuwpoort.

Ingebruikname kinderspeurtocht door OBS de Knotwilg uit Nieuwpoort

Bij de buitententoonstelling Linie van Boven (zie ook www.linievanboven.nl) is een leerzame kinderspeurtocht gemaakt. Vrijdagmiddag 9 juli werd deze speurtocht in gebruik genomen door groep 7/8 van OBS de Knotwilg uit Nieuwpoort. Na het startschot van wethouder Arco Bikker (gemeente Molenlanden) werd er door de kids hard gewerkt om de antwoorden te vinden op de multiple choice vragen. Na afloop kregen de leerlingen een zaklamp-sleutelhanger van de Oude Hollandse Waterlinie mee naar huis. Deze speurtocht is ook te doen door kinderen van andere klassen of kinderen die Nieuwpoort bezoeken. De speurtocht is tijdens openingstijden op te halen bij Eetcafé de Dam of het Arsenaal (Buitenhaven 1 of 11 te Nieuwpoort) of te downloaden op www.linievanboven.nl . Hier zijn ook de antwoorden te vinden en is er meer te lezen over de rol van de locaties vermeld op de doeken rondom het Rampjaar 1672. De rondreizende expositie 'Linie van Boven' is ontwikkeld door Stichting Liniebreed Ondernemen.

Van de redactie

Gidsen debuut

Voorjaar 2021:
De Historische Kring Nieuwpoort plaatst een oproep voor nieuwe stadsgidsen.
In 2022 bestaat de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar. Daar gaat volgend jaar extra aandacht naar uit waardoor er wellicht meer rondleidingen gegeven gaan worden.

Tijd dus om de (niet zo grote) groep bestaande gidsen uit te breiden. Na mijn aanmelding werd ik met nog een aantal aspirant-gidsen uitgenodigd bij Vredebest aan de Binnenhaven om te horen wat zo ongeveer de bedoeling was.

Tijdens de voorstel-ronde bleek al dat we met een groep enthousiastelingen waren die het allemaal leuk vinden om rondleidingen in Nieuwpoort te gaan geven.

Documentatie werd uitgereikt om onze kennis bij te spijkeren en afspraken voor een proef-rondje werden gemaakt.

I.v.m. de geldende corona-maatregelen komen specifieke opleidings-onderwerpen later nog in uitgebreidere vorm aan de orde maar vooralsnog konden diegenen die zich voldoende vertrouwd voelden met de materie zich aanmelden voor één van de vrije inloop rondleidingen op zaterdagmiddag.

De stadsgids Henny aan het werk bij het stadhuis

Zaterdag 10 juli 2021:
Om 14.00 uur was het zover, mijn stadsgids-vuurdoop. Gewapend met paraplu met kraai stond ik op het bordes van het stadhuis, zouden er überhaupt klanten komen ?
Jawel, 4 betalende klanten (2 uit Uppel en 2 uit Zwolle), 12 euro in de tas en we gaan beginnen!!!

Na een korte voorstelling even gecheckt of er mensen bij waren die stipt om 15.00 uur terug wilden zijn, want Nieuwpoort mag dan wel klein zijn, maar al pratende de stad rondlopen duurt al snel iets langer dan een uur…

Zonder tijdsdruk liepen we langs Buitenhaven, Het Hooft (met een korte verwijzing naar de expositie Linie van boven), Achter het Arsenaal, Hoogstraat, Bij de Waterschuur en de Binnenhaven met aandacht voor de diverse bezienswaardigheden.

Bij de NH kerk aangekomen liep het inmiddels al tegen drieën (toch een beetje tijdsdruk) dus zijn we daar niet naar binnen gegaan en hebben onze weg vervolgd via Patersgang, Steiger/Hangsloot naar de Wal, via het 'geitenpad' richting de poppen en via de Hoogstraat terug naar de Dam waar we rond 15.20 uur afscheid namen.

Althans, het echtpaar uit Uppel had er nog geen genoeg van en liep nog even mee naar Vredebest om aldaar de stadsboerderij te bekijken.

Ik vond het hartstikke leuk om te doen, en zie uit naar een volgende keer.

Henny Ros

Kinderrondleidingen op woensdagmiddagen zomervakantie

Woensdag 21 juli was het zover.
De eerste rondleiding door Nieuwpoort speciaal voor kinderen (van toeristen).
Het was prachtig zonnig zomerweer met een aanmelding uit Streefkerk: een volwassene met drie kinderen van 3, 5 en 7 jaar.
De kinderen hadden interesse in alles wat ze zagen: oude huizen, vissen, kanonnen, speeltuin,… En ze luisterden ook naar stukjes van de verhalen die verteld werden uit de historie van Nieuwpoort.
De volwassene was 'verrast' door de mooie plekjes waar je anders aan voorbijfietst.
Kortom: we hebben een gezellig uurtje gehad!

Anja Vel Tromp

Toen de moeder van de kinderen de volgende dag de was deed, zeiden ze: "vroeger deden ze dat in de sloot!" Ze hadden dus goed opgelet, want dit had Anja uitgelegd, bij het stoepje in gracht!

"Ik heb er altijd een heerlijk vrij leven gehad."

Herinneringen Vezelpersmedewerkers

Chauffeur Arie Slob

Arie Slob heeft alles bij elkaar ruim 41 jaar bij de Vezelpers gewerkt. Begonnen als 16-jarige bijrijder nam hij op zijn 57ste ontslag.
"Nou eigenlijk niet helemaal waar", bekent hij. "Ik ben er even tussenuit geweest. Negen maanden werkte ik aan de overkant bij Drost. Het vleesbedrijf. Ik had wat mot binnen het bedrijf en boos ontslag genomen. Maar na negen maanden stond de ouwe Arie Pieter Brokking bij me op de stoep.
Hij zegt: "We hebben je nodig. Ik wil dat je meteen terugkomt. Dat geld krijg je er wel bij. Dus opzeggen in Schoonhoven en weer bij ons beginnen."

Ik heb 'm gehoorzaamd en er nooit spijt van gekregen. Want terugkijkend kan ik zeggen. Ik heb er altijd met plezier gewerkt en altijd een heerlijk vrij leven gehad."
We schreven het al. Als 16-jarige knaap kwam hij bij de Vezelpers. Hij ging op de wagen van Jan Ouweneel als bijrijder.
"Maar zodra het kon, ging ik rijles nemen om mijn groot rijbewijs te halen. Overigens vonden ze het bij de Vezelpers helemaal niet verkeerd dat ik, op mijn zeventiende zonder rijbewijs, hier in de omgeving in mijn uppie krullen ging ophalen.
"Dicht bij huis, dat moet kunnen", dacht Arie Pieter.

Ik moest vooral vaak in Bergambacht wezen. Daar zal wel rondverteld zijn dat die knaap op die grote vrachtwagen niet eens een rijbewijs had. Je houdt het niet voor mogelijk. De eerste dag dat ik mijn rijbewijs had, werd ik door de dorpsagent van Bergambacht aangehouden.
"Nou heb ik je te pakken", zegt hij. "Ik weet namelijk dat jij geen rijbewijs hebt."
"O jawel", zeg ik heel droog en ik pak zo mijn rijbewijs uit mijn binnenzak.
"Alstublieft." Hij keek alsof hij water zag branden."

Arie Slob (rechts) en bijrijder Gert van den Bosch

De eerste vrachtwagen waarin Arie reed was een Steyer. Later ook nog in een Henschel.
"Ik geloof dat meneer Pleysier de importeur van dat merk kende. Daarom zullen ze die wel aangekocht hebben. Maar al snel was het toch vooral DAF. De meeste wagens staan op de site van De Vezelpers. Die waarin ik heb gereden kun je er zo uithalen. Daar hing ik boven de voorruit altijd zo'n smal gehaakt gordijntje op. Tegen de bovenkant aan. Ik heb nog in de wagens gereden waar geen zuiginstallatie op zat. Die werd in een aanhanger achter de vrachtwagen meegenomen. De installatie met al die pijpen. Vandaar dat we op die kar met grote letters 'Het Orgel' hadden geschreven.
Bij de klant moest je vaak nog het nodige werk uitvoeren. Bijvoorbeeld de krullen lossteken. Of als ze in zakken stonden die zelf inladen. Ik werd ook al snel ingezet om op nieuwe vestgingen de zaak mee op te bouwen. Vooral de transportbanden plaatsen was mijn ding. Gevolg was wel dat ik al snel overal voor inzetbaar was. Als ergens de zaak weer eens was vastgelopen dan was het Arie kun je even naar Karlsruhe, of naar België om het spul weer op gang te brengen.
Bij het inrichten van een nieuwe vestiging verbleef ik soms zowat een half jaar daar ter plaatse. Aart Labee, die bedrijfsleider was in Duitsland, boekte voor die maanden dan rustig een vier sterren hotel. Geen probleem. Ik heb ook een half jaar in Zwitserland gewerkt. En net toen Bertha, mijn toenmalige en veel te jong overleden vrouw, een paar dagen over was gekomen, kreeg ik van de Zwitserse politie te horen dat ik het land uit moest. Ik had geen geldige verblijfsvergunning.
"Als je over twee dagen niet weg bent, zetten we je op het vliegtuig", kreeg ik te horen. Ik zeg: "En mijn vrouw dan?" "Nee, die mag blijven. Dat is een toeristenverblijf."

Arie werd dus voor tal van klussen ingeschakeld. Vaak was hij de volle week onderweg. Soms nog langer.
"Dan belde ik het kantoor in Zeist en dan vroegen ze waar ik zat. Ze hadden namelijk geen idee. Als ik dan zei, in Augsburg kreeg ik weer een adres in de buurt waar ik wat

moest ophalen. Behalve krullen ook fijn zaagsel dat ik dan in België moest afleveren. Daar werden weer spaanplaten van gemaakt. Maar ook wel eens, als ik met de bakwagen was, een adres waar ik retourvracht moest laden. Dan was ik ineens een expeditiebedrijf. Daar hadden ze een speciale vergunning voor.
Op Frankrijk en Italië na, ben ik overal geweest. Mee opgebouwd in Engeland, Zwitserland, België, Oostenrijk en Duitsland."

Het laatste anderhalve jaar moest hij op de vestiging in Langerak de bedrijfsleider op de afdeling haardblokken en pellets vervangen. Die was door ziekte uitgevallen. Dan komt de grote brand in Langerak die het bedrijf in de as legt.
Hij besluit de overstap naar Moerdijk niet meer te maken. Meer dan 41 jaar is genoeg. Het is mooi geweest. Hij neemt ontslag en gaat de laatste jaren bij het expeditiebedrijf van Arie Wil den Hartog rijden. Tot aan zijn 65ste nog volle dagen. Daarna zelfs nog in een deeltijdbaan een aantal jaren langer. Kortom, als iemand praktisch zijn hele leven van de vlam in de pijp heeft genoten dan is Arie Slob het wel.

Ed van Tuijl

Stadsboerderij Vredebest

Stadsboerderij Vredebest wordt langzaam maar zeker meer toonbaar aan belangstellenden. Dat houdt in dat het enerzijds leuker wordt om te bekijken, omdat het woonhuis een beeld geeft van de wijze waarop de mensen na WO ll onder wel heel andere omstandigheden leefden. Tegelijk betekent het ook dat het verder af gaat staan van de manier waarop Rozien en Wim in het begin van de 21-ste eeuw hun oude dag doorbrachten in dit woonhuis.

Marianne stofzuigt de loper, foto Annie Slob

Jan en Teus bekijken de inhoud van de zwarte schuur, foto Hans Keukelaar

Elke maandagmiddag sjouwen en vegen we dat het een lieve lust is en ook de dagen daartussen wordt er geruimd en gedaan, zowel binnen in de gebouwen als buiten op het erf.

De achterste schuur is inmiddels zo goed als leeg. En wat is die lege ruimte een bron van inspiratie en ideeën. We dromen ons een weg naar de toekomst: Dit wordt de zeer gewenste……. theetuin….. Of nee…. Hier komt het administratieve hart van de HKN……Of nee….. Hier kunnen we workshops gaan geven……Of….. Gelukkig hebben we nog geen kopzorgen en alleen dromen.

Uiteraard willen we spijkers met koppen slaan. Want de wens is om van 'Stadsboerderij Vredebest' een betekenisvol project te maken dat in sociaal, cultureel en recreatief opzicht een bijdrage levert aan Nieuwpoort en de regio.

Voor het zover is moet er nog wat werk verzet worden. Denk- en rekenwerk. En ook doe-werk. Alleen in die achterste schuur is al heel wat te doen voordat het een bruikbaar gebouw is, want er is wel stroom, maar geen waterleiding en ook geen verwarming…….De buitenkant moet nodig worden behandeld, want het hout droogt uit. Dus binnenkort wordt er ook geschilderd.

Wat men zoal bewaard op een boerenbedrijf……, foto's Annemieke van As

Het woonhuis is inmiddels doorgewerkt en ook weer ingericht, zodat het een beeld geeft van het leven in de jaren 50. Elke zaterdag is dat te bezichtigen.

Op 11 september, Open Monumentendag, willen we een boelhuis organiseren. De opbrengst van de verkoop is voor Vredebest. Ook zal op die dag het achterste deel van het terrein met de zwarte schuur en de stallen ingericht zijn met de kunstwerken die in de week daarvoor in de N.H.Kerk hebben gehangen.

U bent van harte welkom.

Annie Slob

Verbouwing Stadhuis

Op dit moment is het stadhuis leeg en het grotere sloopwerk achter de rug. Onlangs is de karakteristieke Bruynzeelkeuken eruit gehaald. De keuken is naar boerderij Vredebest gebracht.

Bruynzeel keuken Stadhuis

Van Timmer- en aannemingsbedrijf Den Butter & Voogt vernamen we dat de stukadoor en installateurs druk aan het werk zijn en dat de schilder binnenkort start.

Vondsten
Bij mooie informatie of vondsten, zoals een tachtig jaar oude klauwhamer, plaatst de Historische Kring Nieuwpoort een berichtje op haar site en facebookpagina. Zo is er ook een oud stuk kozijn met oude duim uit het stadhuis gehaald en een grenen balk die vermoedelijk vanaf de bouwdatum al in het stadhuis zat. De kern is nog kei- en keihard. Vanuit het toilet zijn onderdelen verwijderd, met de betekenisvolle naam "Corona".

Iemand is deze klauwhamer al zo'n 80 jaar kwijt. Gevonden bij het slopen, onder het trapje en bordes in de Waag.

Verwijderd uit het toilet, van het merk Corona. Hoe toevallig kan dit zijn?

Stortbak van het merk Corona, gemaakt van gietijzer in de Bredase Etnafabriek

Opening jubileumjaar
Vers van de pers, in Nieuwpoort zal de opening van het Oude Hollandse Waterliniejaar in 2022 gaan plaatsvinden.

UNESCO
Ook vers van de pers is het bericht dat 26 juli jl. het Werelderfgoedcomité heeft besloten De Hollandse Waterlinies de werelderfgoedstatus te verlenen. De Stelling van Amsterdam was al werelderfgoed en dat is nu uitgebreid met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Samen vormen ze voortaan de Hollandse Waterlinies.

Lyanne de Laat

Brand Vezelpers een helse vuurzee

Terugblikken in de geschiedenis van De Vezelpers betekent onvermijdelijk dat de grote brand op 18 september 1993 aan de orde komt. Wat op een zonnige zaterdagmiddag begon als een onbetekenend brandje dat de brandweerkorpsen van Langerak en Nieuwpoort al snel onder controle leken te hebben, veranderde na een enorme stofexplosie in een helse vuurzee.
In 2018 werd na 25 jaar nog eens uitgebreid stilgestaan met een officiële herdenking en kranslegging bij de brandweergarage in Langerak.
In de aanloop naar die dag besteedde uw verslaggever er in Het Kontakt uitgebreid aandacht aan.
In By Clockgeluy een weergave van die artikelen. Onder meer van het interview met Arie Pieter Brokking die toen brandweerman bij het korps van Nieuwpoort was. En met de toenmalige brandweercommandant van Langerak, Piet Sterrenburg.

Het werd een regelrechte ramp. Drie doden en veertien gewonden. Door de enorme explosie overleed ter plaatse brandweerman Jaap Korevaar (33) uit Langerak. Pieter Houweling (26) uit Groot-Ammers, schoonzoon van directeur Labee, overleed enkele dagen later. En drie weken later bezweek brandweerman Frans Bos (36) uit Nieuwpoort alsnog aan zijn verwondingen.
Andere brandweermannen moesten nog jaren daarna verschillende operaties ondergaan. Sterker nog, zelfs na 25 jaar hebben enkelen van hen nog last van hun toentertijd opgelopen brandwonden.
"Maar", zo vertelden Sterrenburg en Brokking in dat interview, "veel collega's hebben nog altijd psychische problemen aan die traumatische gebeurtenis overgehouden. Overigens werd na deze brand ineens veel meer aandacht geschonken aan het fenomeen stofexplosie. Zo werd een paar weken later bij een klein brandje in een meelfabriek in Ameide eerst gekeken of er gevaar voor zo'n explosie bestond. Eerder ging de brandweer niet naar binnen. Vanaf die tijd is er bij de opleiding tot brandweerman ook veel meer aandacht aan het gevaar van een stofexplosie geschonken.
In enkele van de zes bunkers waar houtkrullen lagen opgeslagen was wat vuur waar te nemen. Maar het was allemaal beheersbaar. We waren vooral bezig met het openbreken van vloerdelen en gedeeltes van het dak om nog wat smeulende vuurhaarden goed uit te kunnen maken."

Overblijfselen na de brand in 1993

Aan het eind van de middag, rond twintig voor zes, werd het sein brand meester gegeven. Sterrenburg gaf opdracht om alles nog een keer goed na te lopen. Om kwart voor zes volgde de enorme explosie en veranderde De Vezelpers in een grote vuurzee. De brandweermensen op verschillende plaatsen in het bedrijf en op het dak werden omvergeblazen en raakten gedesoriënteerd.
Jaap Korevaar die boven op het plankier voor de kokers stond kreeg de volle steekvlam over zich heen en was op slag dood. Frans Bos die net op weg was om Jaap een zaklantaarn aan te reiken, kreeg ook de volle laag. Kruipend op handen en voeten wist hij naar buiten te komen.
"Het feit dat ik tot een jaar daarvoor nog bij het bedrijf had gewerkt heeft mijn leven gered", weet Arie Pieter Brokking heel zeker. "Ik sloeg door de klap voorover. Met mijn handen in het brandende stof op de vloer. Daardoor raakten ze behoorlijk verbrand. Ik weet nog precies dat ik dacht: "Nou Arie Pieter, dit was het dan. Je ziet je vrouw en kind niet meer. Hier kom je nooit uit."
Maar toen drong tot me door dat ik vlakbij de kantine lag. Ik herkende de transportband die daar liep. Ik wist dat die naar de achterkant van het gebouw ging en via een opening in de muur naar buiten. Ik heb naar een aantal gedesoriënteerde medewerkers geschreeuwd dat ze mij moesten volgen. Ook brandweerman Arie Stuy kwam aanstrompelen en sloot zich bij ons aan. Deze vluchtweg betekende onze redding."

Piet Sterrenburg stond op het dak. Hij werd door de klap naar de voorzijde van het gebouw geblazen. Precies bij een noodtrap waarlangs hij de begane grond bereikte.
"Ik zag andere jongens op het dak vertwijfeld naar een uitweg zoeken. Ik wist dat een eind verderop een oplegger zowat tegen het gebouw aan stond geparkeerd. Ik heb geschreeuwd dat ze daarheen moesten rennen en de oplegger als vangzeil moesten gebruiken.
Weer anderen sprongen aan de achterkant vanaf het dak naar beneden en renden brandend de Lek in."

Het bedrijf werd totaal verwoest. Deze brand betekende het definitieve einde van de vestiging in Langerak. Overigens was dit niet de eerste grote brand bij De Vezelpers. Op 15 maart 1971 werd een van de loodsen in de as gelegd. Ook veel vrachtwagens gingen in vlammen op.
De oorzaak werd nooit bekend. Maar veel personeelsleden van toen, denken nog steeds dat ook toen een stofexplosie de aanleiding moet zijn geweest.

Ed van Tuyl

Wat overbleef na de brand in 1971

Stofexplosie

Wie Internet raadpleegt, leert dat een stofexplosie het gevolg is van stof dat met zuurstof in de lucht in aanraking komt. Bij een bepaalde verhouding leidt dat tot een ontstekingsbron.
Het komt vooral voor bij silo's of in laadruimtes van schepen. Een stofexplosie is krachtiger dan een gasexplosie.
Als er bijvoorbeeld een deur opengaat kan dat in een ruimte waar veel stof ligt de reden zijn dat het stof gaat dwarrelen. Zo komt het in aanraking met zuurstof en bij een bepaalde verhouding van zuurstof en fijnstof ontstaat er explosiegevaar.
Indien er door het hele gebouw heen nog meer stof ligt dan zal dat door de eerste explosie ook gaan dwarrelen en volgt er een kettingreactie van explosies. Soms zo snel achter elkaar dat het lijkt op één grote explosie.

Van de redactie

Activiteiten komende periode

- **Instaprondleidingen vanaf de Dam nog t/m 12-9!**
- **Geheel september: Licht op de Linie**
- **6-9 Algemene Ledenvergadering in het Arsenaal**
- **10-9 Open Monumenten klassendag**
- **11-9 Open Monumentendag**
- **11-9 Boelhuis Vredebest**

Licht op de Linie

In september zullen in Nieuwpoort diverse plekken aangelicht worden in het kader van Licht op de Linie. In de aanloop naar het jaar 2022, waarin we het 350 jaar bestaan van de Oude Hollandse Waterlinie vieren, vestigen we extra aandacht op monumenten en objecten in Nieuwpoort die een relatie hiermee hebben. Nieuwpoort is al een prachtig stadje, maar met de feeërieke verlichting wordt het ook de moeite waard om in de avonduren een rondje te wandelen. Kom je ook naar Nieuwpoort in de maand september?

Van de redactie

Open Monumentendag en Open Monumenten Klassendag 2021 in Molenlanden

In het weekend van 11 september zijn heel veel prachtige monumenten in Nederland gratis toegankelijk. Het is dé kans om een plek te bezoeken waar je normaal niet zo snel komt. In tal van plaatsen worden extra activiteiten georganiseerd. Ook bij ons!

- Met de Open Monumenten **Klassendag** op 10 september zullen méér dan 300 leerlingen van het basisonderwijs 16 monumenten in Molenlanden bezoeken. De leerlingen kunnen in de klas een filmpje bekijken 'wat is een monument' en krijgen tijdens het bezoek aan het monument een rondleiding. Daarna kunnen ze vragen beantwoorden op een speciaal daarvoor gemaakte Monumentenkijker.
- Op **Open Monumentendag** 11 september zullen meerdere monumenten in Molenlanden open zijn (maar helaas niet alle). De open monumenten zijn te herkennen aan de OMD-vlag. U kunt via de website www.openmonumentendag.nl zien welke monumenten op deze dag open zijn en welke speciale activiteiten die dag georganiseerd worden: een toren-beklimming, expositie, een vestingwandeling, een arrangement met lunch, boelhuis, etc. Gaat u die dag (of de zondag erop) een andere plaats bezoeken? Raadpleeg de website voor alle activiteiten die in het land georganiseerd worden.
- Het hele jaar door is het mogelijk een **fietstocht langs monumenten in Molenlanden** te maken met de **IZI-travel app 'Waard om te bekijken'.** Deze app is gratis te downloaden. Met de app kunt u méér dan 100 monumenten bekijken, waarbij u via de app aanvullende informatie over het monument krijgt.

Matzy van Harten

Boelhuis

Op Open Monumentendag, 11 september, organiseert de HKN een boelhuis.

U kunt vanaf 10.30 uur terecht aan de achterzijde van het erf van Stadsboerderij Vredebest, bereikbaar via "Bij de Waterschuur". Ook is er op deze dag een kunst tentoonstelling i.s.m. de NH kerk. U bent van harte welkom voor een kopje koffie en misschien een bijzonder aankoop!

Speurtocht voor kinderen

Afgelopen weken zijn er placemats gebracht bij Eetcafé De Dam, Het Arsenaal en Cafetaria de Poort. Hierop is een plattegrond van Nieuwpoort met foto's van dieren te zien, die in de straten van Nieuwpoort te vinden zijn. Wil je de placemats gebruiken voor een kinderpartijtje, familiefeestje of voor een leuke middag in de vakantie? Haal hem op bij een van bovengenoemde locaties en je bent verzekerd van een leuke ochtend of middag. Eventueel op te vragen via info@historischekringnieuwpoort.nl

Arie en Wilma Brand lopen de speurtocht met de kleinkinderen

Kinderen op zoek naar de antwoorden

Boekbespreking

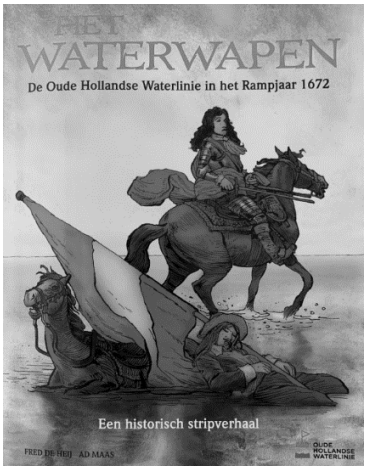

Titel: Het Waterwapen
ISBN: 9789082746440
Auteur: Ad Maas
Tekenaar: Fred de Heij
Via een stripboek de geschiedenis van de Oude Hollandse Waterlinie leren kennen. Dat kan, want onlangs verscheen het historisch stripboek: Het Waterwapen.

Je duikt samen met Paul Wirtz de gebeurtenissen in van het Rampjaar 1672. Je leert van alles over deze spannende krijgsgeschiedenis en hoe water werd gebruikt als wapen. Het stripboek is vers van de pers en geschreven door Ad Maas en geïllustreerd door Fred de Heij. Voor jong en oud een aanrader!
Het boek is verkrijgbaar bij de HKN. U kunt hiervoor contract opnemen met Marianne van Drenth via info@historischekringnieuwpoort.nl.

Lyanne de Laat

Boekbespreking

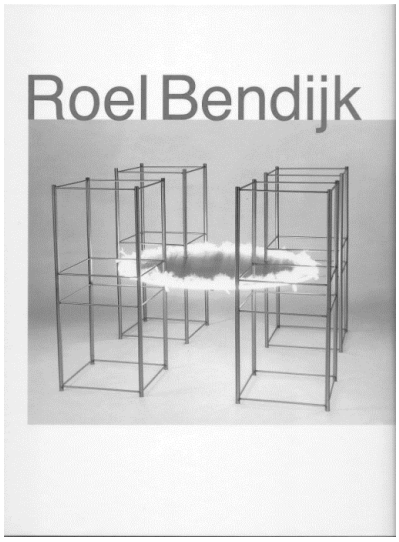

Titel: Roel Bendijk
Samenstellers: Yessy en Fred Bendijk
Teksten: Wim van de Goor
Fotografie: Rob Glastra

Een prachtig fotoboek van de kunstenaar Roel Bendijk. Verschenen op 25 november 2017.

Tot eind 1991 zijn het herkenbare objecten in brons, daarna slaat hij een andere weg in. Met grote persoonlijke moed zet hij de jarenlang gehanteerde vormprincipes opzij. Hij benadert dezelfde thema's op en andere abstracte manier zonder titel.
Rond 2000 ontstond bij hem interesse in design. Met name het ontwerpen van meubels.
Met zijn zoon Joost werkte hij samen onder de naam Bendijk &Bendijk design.

Kunstwerk van 2 embryo's, te vinden aan de zijgevel van Hoogstraat 38, Nieuwpoort

Eén van zijn bekendste werken voor ons is Embryo 1, Keramiek is Staal.
In 1971 won hij hiermee de Geert Bouwmeesterprijs.
Het bevindt zich aan de zijgevel van de woning Hoogstraat 38, Vreemd genoeg is zijn naam niet verbonden aan dit werk in het straatbeeld van Nieuwpoort.

Biografie:
Beeldhouwer Roel Bendijk (1937-2016) heeft 35 jaar in de Krimpenerwaard gewoond.
Hij studeerde aan de Academie voor Beeldende Kunsten Artibus in Utrecht en aan de Vrije Academie in Den Haag. In 1971 en 1975 won hij de Geert Bouwmeesterprijs in Gouda. Zijn beelden zijn zowel figuratief als non figuratief. Er is in de polder geen kunstenaar van wie zoveel beelden in de openbare ruimte te zien zijn.

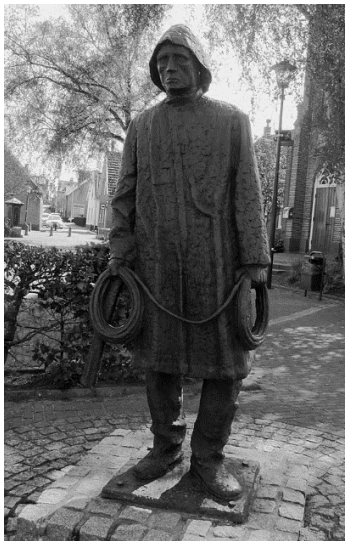

1980, De zalmvisser van Ammerstol, Roel Bendijk

Hans Keukelaar

"Ik heb in al die jaren vooral op België gereden"

Herinneringen Vezelpersmedewerkers

Chauffeur Henk van Middelkoop

"Zeg maar zo'n negentig procent van mijn werkzame leven bij De Vezelpers heb ik op België gereden", zo blikt Henk van Middelkoop terug op de 47 jaar dat hij bij het Langerakse bedrijf in dienst was. Een dienstverband waarop hij, zo stelt hij onomwonden vast, met plezier terugkijkt. Hij heeft het altijd prima naar zijn zin gehad.

"Maar het was niet mijn enige werkgever", zo vervolgt de geboren en getogen Langerakker. "Toen ik zestien was, ben ik eerst gaan werken bij melkboer Jan van den Dool. Dus ging ik dagelijks met een melkbus en een pint langs de dijk de liters melk uitventen. De pint was, zeg maar, zo'n maatbeker waar 'n liter in kon. Zwaar werk de stoep op en af, zul je denken. Maar dat viel wel mee. Ook al waren het heel wat stoepen. Ik denk dat wij Langerakkers daar van nature aan gewend zijn. Wij woonden thuis, halverwege Langerak, ook aan de dijk.
Maar Jan van den Dool hield het al snel voor gezien. Hij deed de melkzaak over aan Jan van der Heiden.
Daarom ging ik bij De Vezelpers werken. Eerst gewoon in het bedrijf. Daar was ik de man van de latjes en de draad die toen nog om de geperste pakken gingen. Dus nee, het was niet echt de bedoeling dat ik chauffeur zou worden. Maar ik haalde wel mijn rijbewijs en vervolgens het rijbewijs voor de vrachtwagen. Kortom, toen ze omhoog zaten omdat er in Bergambacht krullen moesten worden opgehaald en er geen chauffeur beschikbaar was, vroegen ze of ik niet even wilde gaan. Dat was het begin van een lange loopbaan op de bekende geelrode wagens."

Henk werd al gauw de chauffeur die voornamelijk op België reed. Naar de Vezelpersvestiging in Willebroek. Maar vooral naar de diverse Belgische bedrijven die spaanplaat maakten.
"In een gebied in Vlaanderen werd veel vlas verbouwd. De vlasvezels werden gebruikt om spaanplaat van te maken. Je had daar tal van dat soort fabriekjes. Op een gegeven moment gingen die echter over op het gebruik van houtvezels. Daarvoor leverden wij dan de houtkrullen die we zowel hier in Holland als bij timmerfabrieken in België ophaalden.
Ik kreeg natuurlijk steeds meer ervaring in dit werk. Regelde als het zo uitkwam ook zelf de nodige vrachten. Of werd soms rechtstreeks door de klanten benaderd. Dat werkte voortreffelijk. Op het bedrijf had men dat al snel door. Dus kreeg je toch een bepaalde vrijheid. Kortom, zo'n stukje eigen verantwoordelijkheid zorgde ervoor dat je het naar je zin had op je werk.
Van begin af aan was er een positieve klik. Maar dat was typerend voor werken bij de Vezelpers. Ik zei altijd, als je daar solliciteerde, dan klikte het of het klikte niet. Als het

niet klikte dan was men nog voor de middag alweer vertrokken. Klikte het wel dan bleef je er tot aan je pensioen."

Henk van Middelkoop onderweg naar Willebroek, tijdens een stop bij de Belgische grens.

Van Middelkoop merkt met enige trots op dat hij al die jaren praktisch schadevrij heeft gereden. "In het begin, ik was negentien, heb ik ooit een aanrijding op de dijk in Lexmond gehad. Notabene met een auto van de firma Van den Dool uit De Poort. Die wagen werd bestuurd door Dingeman Romijn. Maar dat was de laatste keer dat ik een schadeformulier heb ingevuld. Snelheidsbekeuringen heb ik wél behoorlijk wat gehad. Maar enkel in België. Dat lag ook wel een beetje aan de Belgische snelheidslimiet voor vrachtwagens. Je mag daar maar zestig. Nou ja, als je bij Antwerpen op de middenbaan weer zo'n trage Belg achteropreed, dan was de verleiding groot om even goed gas te geven en hem voorbij te stuiven. En daar ging de flits dan weer.
Hier in Holland was vooral JW in Gorinchem een grote klant, waar ik heel wat vrachten heb opgehaald.
Een groot voordeel als goede klant van DAF was de Vezelperscultuur om rekeningen altijd snel te betalen. Daardoor hadden wij duidelijk een streepje voor. Was er iets met je wagen aan de hand dan zocht je de dichtstbijzijnde DAF garage op en je werd meteen geholpen. Je was van De Vezelpers. Dus daar werd nooit moeilijk over gedaan.
Het vertrouwen dat het bedrijf in je stelde maakte ook dat je dat vertrouwen niet wilde beschamen. Gewoon netjes je overuren opgeven. En het verteer in een chauffeursrestaurant via echte bonnetjes declareren.
Personeel in zo'n restaurant wilde nog wel eens vragen of ze op het bonnetje het bedrag misschien wat moesten ophogen. Van dat soort praktijken heb ik nooit gebruik gemaakt."
Nadat de bedrijfsactiviteiten werden verplaatst naar Moerdijk, bleef Henk nog tot aan zijn pensioen bij de Vezelpers werkzaam. Zoals we al schreven stopte hij na 47 jaar. Een staat van dienst om trots op terug te kijken. Dat is dan ook precies wat hij doet!

Ed van Tuijl

Aan- en ~

Afgelopen periode binnengekomen:

- Van dhr. N. Roest, afschrift der akte van ruiling.

  Hartelijk dank aan de gever.

Uitgaven Historische Kring Nieuwpoort

Tijdens de verbouwing van het Stadhuis kunt u bestellen via onze website. Verzending tegen portokosten. Enkele publicaties zijn uitverkocht, deze zijn wel in te zien in onze bibliotheek. Dit betreft 'De Stede Nieupoort 6' (vnl. Oud Hollandse tegels in Nieuwpoort). Deze laatste uitgave is digitaal leverbaar op cd (prijs € 11,50)

'De Stede Nieupoort 1' (176 pag.) Stadsrechten Nieuwpoort; verhalen over dienstbaren e.a.; beschrijving streekdracht in Nieuwpoort rond 1900; genealogie familie Voormolen. **Prijs € 6,80**	**'De Stede Nieupoort 2' (141 pag.)** Kerk in de 19e eeuw; eerste kadasterkaart Nieuwpoort; bewonings-geschiedenis uit 1832; beschrijving tabaksverwerkende industrie in Nieuwpoort; genealogie familie Van Harten; Nieuwpoort en Langerak op oude foto's. **Prijs € 8,90**
'De Stede Nieupoort 3' (147 pag.) Remonstrantse Kerk Binnenhaven; genealogie familie Snel; wel en wee bewoners rond 1930; beginjaren Coöperatieve Boerenleenbank Langerak-Nieuwpoort; vervolg Nieuwpoort en Langerak op oude foto's. **Prijs € 11,15**	**'De Stede Nieupoort 4' (128 pag.)** Genealogie geslacht Bunnik; onderzoek naar Graaflandse poort; gebeurtenissen Nieuwpoort en Langerak in 1787; geïllustreerde wandeling van Opperstok naar Gelkenes **Prijs € 11,35**
'De Stede Nieupoort 5' (224 pag.) Bouwgeschiedenis Stadhuis Nieuwpoort; genea-logie echtpaar De Jonge en Becius; vervolg wandeling over Opperstok Sluis en Ammers; gezondheidszorg .Nieuwpoort en directe omgeving in 19e eeuw; Zilverfabriek Gebr. Baardwijk. **Prijs € 12,50**	**'De Stede Nieupoort 7' (308 pag.)** Beschrijving vesting Nieuwpoort en militaire geschiedenis; genealogie geslachten Van der Stok en Van der Bas; Minkema en Zonen, fabriek zuivelwerktuigen en wasmachines. **Prijs € 17,95**
'De Stede Nieupoort 8' (227 pag.) De bewonersgeschiedenis van Nieuwpoort in het midden van de 17e eeuw. Het ontstaan van de remonstrantse gemeente in Nieuwpoort, de genealogie van een geslacht Veuge en de banden met de baronie Liesveld en met Indië. Over een schoolmeester in Nieuwpoort tussen 1640-1659 en Nieuwpoorter walvisvaarders die opgebracht werden naar Engeland. **Prijs € 17,95 / € 15,- voor leden**	**'Liesveldse Vertellingen'** Verhalen Oral History ; genealogie Den Burger; kaasdorp Gr.Ammers; middenstand Streefkerk; Van Kortleve naar Groeveldt anno 1958; Nieuwpoortse bierbrouwerijen vanaf ca. 1650; schilderij Pieter van der Stok e.a. **Prijs € 20,50 / € 18,50 voor leden**
herdruk "Weet je Nog" Middenstand vijftiger jaren Nieuwpoort-Langerak **Prijs €19,95**	**'Verleden Tijd'** Middenstand in 50er jaren in Groot-Ammers. **Prijs € 19,95**
'Van de Trappies tot de Zijde' Middenstand in de jaren vijftig in Streefkerk. **Prijs € 19,95**	**'De Hoge Heerlijkheid Langerak'** Ontstaan, bestuur (Van Boetzelaers), kerk, water; molens en de Hennepteelt. **Prijs € 23,50**
'De schippersjongen van Nieuwpoort' Heruitgave ter gelegenheid van de opvoering van het toneelstuk t.g.v. Nieuwpoort 730 jaar. **Prijs 10,00**	**'De Lekcrossers'** **I**n dit boek wordt beschreven hoe in de winter van 1945 geallieerde militairen het bevrijde zuiden konden bereiken. **Prijs € 15,-**

Bovenstaand vermelden we meest uitgaven van de HKN. Voor meer boeken, zie onze website!

In dit nummer

- De Vezelpers en Nieuwpoort
- Een baan voor het leven bij de Vezelpers
- Oude Hollandse Waterlinie; Nieuwpoort
- Het wagenpark moest altijd inzetbaar zijn
- Koelkast glas
- Groeten uit Historisch Holland; Tentoonstelling Besmet!
- Ik kijk terug op een prachtige tijd in Willebroek
- Vragen aan een vrijwilliger; Matzy van Harten
- Vanaf mijn zevende jaar liep ik al rond te sporten bij de Vezelpers
- De aardappelstomerij van Arie Brokking
- Buitenexpositie Linie van Boven
- Gidsen debuut
- Kinderrondleidingen
- Ik heb er altijd een heerlijk vrij leven gehad
- Stadsboerderij Vredebest
- Verbouwing Stadhuis
- Brand Vezelpers een helse vuurzee
- Stofexplosie
- Activiteiten komende periode
- Boekbesprekingen
- Ik heb in al die jaren vooral op België gereden

Historische Kring
NIEUWPOORT
Streefkerk Groot-Ammers Nieuwpoort Langerak Waal

Historische Kring Nieuwpoort
Postadres: Binnenhaven 27
2965 AB Nieuwpoort

byclockgeluy@historischekringnieuwpoort.nl
www.historischekringnieuwpoort.nl
www.Facebook.com/historischekring